

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

**ХҚЕС (IAS) 34 «Аралық қаржылық есептілікке» сәйкес
қысқартылған аралық қаржылық ақпарат**

2022 жылғы 30 маусым

МАЗМҰНЫ

ҚЫСҚАРТЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚАРЖЫЛЫҚ АҚПАРАТҚА ШОЛУ БОЙЫНША ЕСЕП

ҚЫСҚАРТЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚАРЖЫЛЫҚ АҚПАРАТ

Қаржылық жағдай туралы қысқартылған аралық есеп	1
Пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы қысқартылған аралық есеп	2
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы қысқартылған аралық есеп	3
Ақша қаражатының қозғалысы туралы қысқартылған аралық есеп	4

Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер:

1	Кіріспе	5
2	Қор өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта	5
3	Есеп саясаты қағидаттарының қысқаша мазмұны	6
4	Жаңа немесе қайта қаралған стандарттарға көшу	7
5	Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалаулар мен кәсіби пайымдар	7
6	Ақша қаражаты және олардың баламалары	10
7	Қаржы мекемелеріндегі қаражат	11
8	Клиенттерге кредиттер мен аванстар	18
9	Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	24
10	Өзге активтер	29
11	Қарыз қаражаты	30
12	Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	31
13	Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	31
14	Өзге міндеттемелер	32
15	Акционерлік капитал	32
16	Пайыздық кірістер мен шығыстар	33
17	Таза комиссиялық кірістер	34
18	Амортизацияланған құны бойынша бағаланған қаржы активтерін тануды тоқтатудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	34
19	Активтерді нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша бастапқы тану кезінде туындайтын таза залал	35
20	Пайдаға салынатын салық	35
21	Сегменттік талдау	35
22	Шартты және шарттық міндеттемелер	41
23	Қаржы тәуекелдерін басқару	45
24	Әділ құн туралы ақпаратты ашу	51
25	Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	54
26	Есепті кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар	57

Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа шолу бойынша есеп

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ Акционеріне, Директорлар Кеңесіне және Басқармасына:

Алғысөз

Біз «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-ның (әрі қарай – «Қор») 2022 жылғы 30 маусымдағы қаржылық жағдайы туралы қысқартылған аралық есептілігіне және сәйкесінше аталған мерзімде аяқталған үш және алты ай кезеңіндегі пайдалар немесе залалдар және өзге жиынтық кірістер, меншікті капиталдағы өзгерістер туралы және ақшалай қаражатының қозғалысы туралы есептіліктеріне және тиісті түсініктеме ақпаратқа шолу жүргіздік. Басшылық аталған қысқартылған аралық қаржы ақпаратын «Аралық қаржылық есептілік» Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) 34 сәйкес дайындауға және ұсынуға жауапты. Біздің міндетіміз бізбен өткізіген шолып тексеру негізінде аталған қысқартылған аралық қаржылық ақпараты бойынша қорытынды ұсыну болып табылады.

Шолып тексерудің көлемі

Біз шолуымызды «Мекеменің тәуелсіз аудитормен орындалған аралық қаржылық ақпараттарына шолу» 2410 Халықаралық шолу өткізу стандартына сәйкес өткіздік. Қысқартылған аралық қаржы ақпаратына шолу негізінен қаржы және бухгалтерлік есеп мәселелеріне жауапты тұлғаларға сауалнама жүргізуден, сонымен қатар шолу бойынша аналитикалық және өзге рәсімдерді өткізуден тұрады. Шолып тексерудің көлемі Халықаралық аудит стандарттарға сәйкес орындалатын аудит көлемінен айтарлықтай аз, сондықтан шолу аудит өткізу барысында барлық маңызды мәселелер бізге мәлім болатындығына сенімді болуға мүмкіндік бермейді. Сол себепті біз өзіміздің аудиторлық пікірімізді білдірмейміз.

Қорытынды

Өткізілген шолу нәтижелері бойынша, ұсынылған қысқартылған аралық қаржылық ақпарат, барлық маңызды аспектілерінде, «Аралық қаржы есептілік» Халықаралық қаржылық есептілік стандартына (ХҚЕС) 34 сәйкес дайындалмағандығын сендіретін ешқандай негіздер біздің назарымызға түспеді.

PricewaterhouseCoopers LLP

1 тамыз 2022 жыл

Алматы, Қазақстан

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қаржылық жағдай туралы қысқартылған аралық есеп

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескер.	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	6	263,695,761	76,882,383
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	7	163,343,563	239,303,960
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	8	8,063,567	252,248
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек		104,595	77,899
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	9	25,977,174	47,001,624
Негізгі құралдар		2,340,303	2,121,829
Материалдық емес активтер		240,733	267,623
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы міндеттемелерді алдын ала төлеу		1,694,611	3,357,383
Кейінге қалдырылған салық активі		-	3,132,896
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер		111,056	153,173
Өзге активтер	10	5,206,091	4,975,966
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		470,777,454	377,526,984
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Қарыз қаражаты	11	170,053,508	169,302,529
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		1,244,178	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	12	56,253,436	7,792,965
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі		3,041,560	-
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтер	13	80,077,398	56,861,826
Өзге міндеттемелер	14	719,180	976,702
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		311,389,260	236,178,200
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	15	102,920,273	102,920,273
Қосымша төленген капитал		10,735,627	10,735,627
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалау қоры		(561,909)	26,956
Өзге де резервтер		316,430	316,430
Бөлінбеген пайда		45,977,773	27,349,498
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		159,388,194	141,348,784
МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		470,777,454	377,526,984

2022 жылғы 1 тамызда шығару үшін бекітілді және Басқарма атынан қол қойылды.

 Галым Нұрғазиев мырза
 Басқарма Төрайымының міндетін атқарушы

 Айгүл Құсайынова ханым
 Бас бухгалтер

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы қысқартылған аралық есеп

	Аяқталған алты ай		Аяқталған үш ай	
	2022 жылғы 30 маусым	2021 жылғы 30 маусым	2022 жылғы 30 маусым	2021 жылғы 30 маусым
(мың қазақстандық теңгемен)	Ескер (аудиттелмеген)		(аудиттелмеген)	
Алынған, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер	16	17,162,175	11,935,079	6,096,372
Басқа да ұқсас кірістер	16	21,844	89,454	44,868
Пайыздық шығыстар	16	(3,815,624)	(3,553,021)	(1,795,701)
Таза пайыздық маржа және ұқсас кірістер		13,368,395	8,471,512	4,345,539
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резервтеріндегі өзгеріс	7, 8, 9	1,140,948	(160,338)	(661,603)
Кредиттік портфельдің құнсыздануына резерв құрылғаннан кейінгі таза пайыздық кірістер		14,509,343	8,311,174	3,683,936
Таза комиссиялық кірістер	17	11,068,868	7,463,779	4,543,824
Амортизацияланған құны бойынша бағаланған қаржы активтерін тануды тоқтатудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	18	31,579,596	4,375,005	4,375,005
Пайда және залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздармен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер		12,665	56,683	19,838
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер		111,384	52,005	22,553
Шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер		(13)	-	(78)
Активтерді нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша бастапқы тану кезінде туындайтын таза залал	19	(3,267,258)	-	-
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервті қалпына келтіру/(резервке аудару)		(6,200,837)	154,152	(1,219,077)
Басқа да операциялық кірістер		72,590	50,977	16,001
Қордың бағдарламаларын іске асыру бойынша шығыстар		(480,899)	(328,511)	(171,571)
Жалпы және өкімшілік шығыстар		(2,548,870)	(2,343,826)	(1,084,145)
Салық салуға дейінгі пайда		44,856,569	17,791,438	10,186,286
Пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар	20	(8,706,621)	(3,539,677)	(1,848,239)
Кезең ішіндегі пайда		36,149,948	14,251,761	8,338,047
Өзге жиынтық кіріс:				
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялар: - (кірістерді шегергендегі шығыстар)/кезеңдегі шығыстарды шегергендегі кірістер		(588,865)	22,572	7,081
Кезең ішіндегі жиынтық кіріс жиыны		35,561,083	14,274,333	8,345,128

Екі аралық кезең ішіндегі пайда мен жиынтық кірістің жалпы сомасы толық көлемде Қордың акционеріне тиесілі болады.

**«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы қысқартылған аралық есеп**

(мың қазақстандық теңгемен)	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Қосымша қоры	Өзге де қалғандарды қайта бағалау қоры	Өзге де резервтер	Бөлінбеген пайда/ (залал)	Жиыны
2021 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	102,920,273	10,735,627	47,581	316,430	5,652,551	119,672,462	
Кезең ішіндегі пайда (аудиттелмеген)	-	-	-	-	14,251,761	14,251,761	
Өзге де жиынтық кіріс (аудиттелмеген)	-	-	22,572	-	-	22,572	
2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдағы жиынтық кіріс жиыны (аудиттелмеген)	-	-	22,572	-	14,251,761	14,274,333	
Жарияланған дивидендтер (аудиттелмеген)	-	-	-	-	(3,334,015)	(3,334,015)	
2021 жылғы 30 маусымдағы қалдық (аудиттелмеген)	102,920,273	10,735,627	70,153	316,430	16,570,297	130,612,780	
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	102,920,273	10,735,627	26,956	316,430	27,349,498	141,348,784	
Кезең ішіндегі пайда (аудиттелмеген)	-	-	-	-	36,149,948	36,149,948	
Өзге жиынтық шығыс (аудиттелмеген)	-	-	(588,865)	-	-	(588,865)	
2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдағы жиынтық кіріс жиыны (аудиттелмеген)	-	-	(588,865)	-	36,149,948	35,561,083	
Жарияланған дивидендтер (аудиттелмеген)	-	-	-	-	(17,521,673)	(17,521,673)	
2022 жылғы 30 маусымдағы қалдық (аудиттелмеген)	102,920,273	10,735,627	(561,909)	316,430	45,977,773	159,388,194	

5-беттен 57-бетке дейінгі ескертпелер осы қысқартылған аралық қаржылық ақпараттың ажырамас бөлігі болып табылады

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Ақша қаражатының қозғалысы туралы қысқартылған аралық есеп

	Аяқталған алты ай	
	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>		
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаты		
Алынған пайыздар	13,449,740	8,089,640
Төленген пайыздар	(764,284)	(706,347)
Алынған комиссиялар	27,823,829	21,371,703
Төленген комиссиялар	(55,488)	(35,478)
Өзге операциялық қызметтен түскен түсімдер	143,654	55,822
Еңбекке ақы төлеу бойынша төленген шығындар	(1,534,433)	(1,327,110)
Жалпы және өкімшілік шығыстар мен Қордың бағдарламаларын іске асыру бойынша төленген шығыстар	(1,802,848)	(1,407,827)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен алынған ақша қаражаты	37,260,170	26,040,403
<i>Таза төмендеу/ өсім):</i>		
- басқа қаржы мекемелеріндегі қаражат бойынша	99,124,681	22,823,265
- клиенттерге кредиттер мен аванстар бойынша	1,068,051	24,542
- өзге қаржы активтері бойынша	(1,097,512)	626,658
- өзге активтер бойынша	(110,182)	34,579
<i>Таза өсім/(төмендеуі):</i>		
- басқа да қаржылық міндеттемелер бойынша (субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер)	49,533,849	6,160,006
- өзге де міндеттемелер бойынша	(66,071)	(16,244)
Операциялық қызметтен алынған таза ақша қаражаты	185,712,986	55,693,209
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаты		
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(17,831,242)	(42,092,776)
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан және өтеуден түскен түсімдер	38,784,666	23,668,520
Негізгі құралдарды сатып алу	(19,759)	(1,908)
Материалдық емес активтерді сатып алу	(5,723)	(44,800)
Сатуға арналған активтердің шығуынан түскен түсім	80,147	413,764
Инвестициялық қызметтен алынған/(пайдаланылған) таза ақша қаражаты	21,008,089	(18,057,200)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаты:		
Қарыз қаражатының түсуі	1,450,000	800,000
Қарыз қаражатын өтеу	(3,768,839)	(7,485,350)
Төленген дивидендтер	(17,521,673)	(3,334,015)
Ұзақ мерзімді жалдау	(85,379)	(65,157)
Қаржы қызметінде пайдаланылған таза ақша қаражаты	(19,925,891)	(10,084,522)
Айырбас бағамы өзгерістерінің ақша қаражатына және олардың баламаларына әсері	(228)	(73)
Құнсыздануға арналған резерв өзгерістерінің ақша қаражатына және олардың баламаларына әсері	18,422	233
Ақша қаражатының және олардың баламаларының таза өсімі		
Кезең басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	6	6
	186,813,378	27,551,647
	76,882,383	87,151,266
Кезең соңындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	263,695,761	114,702,913

5-беттен 57-бетке дейінгі ескертпелер осы қысқартылған аралық қаржылық ақпараттың ажырамас бөлігі болып табылады

1 Кіріспе

Осы «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ (бұдан әрі «Қор») қысқартылған аралық қаржылық ақпараты (IAS) 34 «Аралық қаржылық есептілік» Халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес 2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай үшін дайындалды.

Қор Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1997 жылғы 26 сәуірдегі № 665 қаулысына сәйкес құрылды. Қор Қазақстан Республикасының аумағында шағын және орта кәсіпкерлікті дамытуды қолдау жөніндегі даму институты ретінде қаржылық қызмет көрсететін акционерлік компания ретінде тіркелген және өз қызметін жүзеге асырады.

2022 жылғы 30 маусымдағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың 100% акционері «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі «Жалғыз Акционер») болып табылады. Қордың түпкілікті акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар туралы ақпарат 25-ескертпеде ашылған.

Негізгі қызметі. Қордың негізгі қызметі - екінші деңгейдегі банктер, микроқаржы ұйымдары және лизингтік компаниялар арқылы кредиттеу бағдарламалары шеңберінде қаржыландыру, пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау, кепілдендіру, консультациялық қолдау, ақпараттық-талдау материалдарын тарату. Қор Қазақстандағы шағын және орта бизнесті қаржыландыру үшін өзінің және қарыз қаражатын пайдаланады.

Қордың 17 аймақтық филиалы бар. Бас кеңсе Қазақстанның Алматы қаласында орналасқан.

Заңды мекенжайы және шаруашылық қызметтің жүргізілетін орны. Қор Қазақстан Республикасы, Алматы, Гоголь көшесі, 111 мекенжайы бойынша тіркелген.

Есептілікті тапсыру валютасы. Бұл қысқартылған аралық қаржылық ақпарат, егер басқаша көрсетілмесе, қазақстандық теңгемен ұсынылған.

2 Қор өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта

Қазақстан Республикасы. Тұтастай алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасы дамушы нарықтарға тән кейбір ерекшеліктерді көрсетуді жалғастыруда. Ол әсіресе ел экспортының негізгі бөлігін құрайтын мұнай, газ және басқа да минералдық шикізат бағаларының ауытқуына сезімтал. Бұл ерекшеліктер сондай-ақ елден тыс еркін айырбасталуы жоқ ұлттық валютаны және бағалы қағаздар нарығы өтімділігінің төмен деңгейін қамтиды, бірақ олармен шектелмейді. Өңірде сақталып отырған саяси шиеленіс, айырбас бағамының құбылмалылығы өтімділікті төмендетуді және халықаралық қаржыландыруды тартуда қиындықтардың туындауын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасына теріс әсер етті және теріс әсерін жалғастыруы мүмкін.

2015 жылғы 20 тамызда Ұлттық банк пен Қазақстан Республикасының Үкіметі теңгенің айырбас бағамын қолдауды тоқтату және инфляциялық таргеттеу режиміне негізделген жаңа ақша-кредит саясатын іске асыру, валюталық дәлізді алып тастау және еркін құбылмалы айырбас бағамына көшу туралы шешім қабылдады. Бұл ретте, Ұлттық банктің айырбас бағамына қатысты саясаты қаржы тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін теңгенің айырбас бағамының күрт ауытқуының алдын алу үшін интервенцияларға жол береді.

Осы есеп жасау күніндегі жағдай бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми айырбастау бағамы 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша 1 АҚШ доллары үшін 465.08 теңгемен салыстырғанда 1 АҚШ доллары үшін 477.09 теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 1 АҚШ доллары үшін 467.09 теңге). Осылайша, теңгенің айырбас бағамына және Ұлттық банк пен Үкіметтің болашақ іс-қимылдарына, сондай-ақ осы факторлардың Қазақстан Республикасының экономикасына әсеріне қатысты белгісіздік сақталады.

2022 жылғы 4 наурызда S&P Global Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі Қазақстанның «BBB-» деңгейіндегі тәуелсіз рейтингін растады. Кредиттік рейтингтің өзгеру болжамы «тұрақты». Тұрақты болжам жиынтық көлемі екі жыл ішінде мемлекеттің сыртқы өтімді активтерінен аспайтын жоғары емес мемлекеттік борыштың Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына қосымша түсімдер есебінен қалыптастырылған оң баланстық көрсеткіштердің, сондай-ақ экономикаға пандемияның теріс көріністерін тежеуге бағытталған Қазақстан Республикасының Үкіметі іске асыратын шаралардың болуымен расталады.

2 Қор өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта (жалғасы)

2022 жылғы 2 қаңтарда Маңғыстау облысында автомобиль газы бағасының өсуінен туындаған халық митингілері басталды, олар бұдан әрі Қазақстанның басқа өңірлеріне таралды. Митингілер барысында бірқатар әлеуметтік-экономикалық және саяси талаптар қойылды. Үкімет халықтың талаптарына жауап ретінде, соның ішінде газ бағасын төмендету бойынша нақты шаралар кешенін қабылдағанына қарамастан, кейіннен митингілер әкімдіктер мен құқық қорғау органдарының ғимараттарын басып алумен жаппай тәртіпсіздікке айналды. Негізгі оқиғалар Алматы қаласында және еліміздің оңтүстік өңірлерінде орын алды.

Осыған байланысты 2022 жылғы 5 қаңтарда елде 2022 жылғы 19 қаңтарға дейін төтенше жағдай режимі енгізілді, байланыс құралдарына, сондай-ақ азаматтар мен көліктердің қозғалысына, оның ішінде теміржол тасымалдары мен өуе қатынастарына шектеулер енгізілді.

2022 жылғы 10 қаңтарда «Төтенше жағдайды енгізу нәтижесінде зардап шеккен жеке және заңды тұлғаларды қолдау шаралары туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі төрағасының бұйрығы шығарылды, оның шеңберінде төтенше жағдайды енгізу нәтижесінде зардап шеккен жеке және заңды тұлғаларға кредиттер бойынша төлемдерді кейінге қалдыру ұсынылды.

Бүгінгі таңда еліміздің барлық өңірлерінде жағдай тұрақтанды, төтенше жағдай режимі алынып тасталды. Коммуналдық нысандар мен тіршілікті қамтамасыз ету жүйелерінің жұмысы қалпына келтірілді, байланыс құралдарына шектеулер алынып тасталды, сондай-ақ азаматтар мен көліктердің қозғалысы тоқтатылды.

2022 жылдың 24 ақпанында Ресей мен Украина арасындағы ұзақ дағдарыстан кейін Ресейдің Украинадағы арнайы әскери операциясы басталды. Нәтижесінде ресейлік ұйымдардың халықаралық SWIFT жүйесіне қолжетімділікті жоюды қоса алғанда, еуро және АҚШ долларындағы қаржы нарықтарына қол жеткізуін шектейтін санкциялар енгізілді. Ресейлік компанияларға қарсы қосымша санкциялар мен шектеулер енгізіледі деп күтілуде.

Бұл санкциялар Қазақстанда жұмыс істейтін ресейлік банктердің еншілес банктеріне де қатысты болды. 2021 жылғы 31 желтоқсанда осы қаржы мекемелеріндегі негізгі борыш, есептелген пайыздар, айыппұлдар мен өсімпұлдар сомасын білдіретін қаражат сомасы 112,071,724 мың теңгені құрады. 2022 жылғы 6 ай ішінде Қор мерзімінен бұрын өтеу талабын, цессия шарттары шеңберінде осы банктердің кредиттік портфельдерін қабылдауды және осы банктердің берешегін Қазақстанның басқа банктеріне аударуды қоса алғанда, осы банктерде орналастыруды едәуір қысқарту жөнінде шаралар қабылдады. Аталған шаралардың нәтижесінде бұл қаржы мекемелеріндегі қаражат сомасы 453 мың теңгеге дейін азайтылды. Қорда сондай-ақ 38,202 мың теңге сомасына субсидиялау бағдарламалары шеңберінде осы банктерде орналастырылған ақша қаражаты, сондай-ақ осы банктердің бірі шығарған, номиналдық құны 1,000,000 мың теңге және есептелген купоны 18,750 мың теңге басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар бар. Қор осы бағалы қағаздардың әділ құнын есепті күнге нөлге тең деп айқындады және пайда немесе залал туралы есепте осы бағалы қағаздардың құнсыздануынан болған залалды таныды.

Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау үшін Қор макроэкономикалық көрсеткіштердің болжамдарын қоса алғанда, расталатын болжамды ақпаратты пайдаланады. Алайда, кез келген экономикалық болжамдардағыдай, болжамдар мен оларды іске асыру ықтималдығы белгісіздіктің жоғары деңгейімен сөзсіз байланысты және, демек, нақты нәтижелер болжамдардан айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін. 5-ескертпеде Қордың күтілетін кредиттік залалдар моделіндегі болжамды ақпаратты қалай қамтитыны туралы қосымша ақпарат берілген.

3 Есеп саясаты қағидаттарының қысқаша мазмұны

Есептілікті ұсыну негіздері. Осы қысқартылған аралық қаржылық ақпарат ХҚЕС (IAS) 34 «Аралық қаржылық есептілікке» сәйкес дайындалған және Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес дайындалған 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі Қордың жылдық қаржылық есептілігімен бірге қаралуға тиіс.

Егер төменде өзгеше көрсетілмесе, осы қысқартылған аралық қаржылық ақпаратты жасау кезінде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Қордың жылдық қаржылық есептілігін жасау кезіндегідей есепке алу қағидалары мен есептеу әдістері қолданылды.

Аралық кезеңдегі салықты есептеу. Аралық кезеңде пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар күтілетін жылдық жиынтық пайдаға қолданылатын салықтың тиімді мөлшерлемесі бойынша, яғни аралық кезеңдегі салық шегерілгенге дейін пайдаға қолданылатын пайдаға салынатын салықтың орташа өлшенген жылдық тиімді бағалау мөлшерлемесі бойынша есептеледі.

4 Жаңа немесе қайта қаралған стандарттарға көшу

2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген бірқатар жаңа стандарттар мен түсіндірмелер жарияланды:

- ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары» (2017 жылғы 18 мамырда шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IFRS) 17 түзетулері және ХҚЕС (IFRS) 4 түзетулері (2020 жылғы 25 маусымда шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 түзетулері - «Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелердегі активтерді сату немесе жарна» (2014 жылғы 11 қыркүйекте шығарылған және ХҚЕС жөніндегі Кеңес айқындайтын күні немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелерді жіктеу - ХҚЕС (IAS) 1 түзетулері (2020 жылғы 23 қаңтарда шығарылған және 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелерді жіктеу - күшіне ену күнін ауыстыру - ХҚЕС (IAS) 1 түзетулері (2020 жылғы 15 шілдеде шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енеді).
- «Мақсатты пайдалану басталғанға дейін алынған кіріс», «Ауыртпалық шарттар - шартты орындауға жұмсалатын шығындар», «Тұжырымдамалық негіздерге сілтеме» - ХҚЕС (IAS) 16, ХҚЕС (IAS) 37 және ХҚЕС (IFRS) 3 қолданылуы шектеулі түзетулер және ХҚЕС-ті 2018-2020 жылдардағы жыл сайынғы жетілдіру - ХҚЕС (IFRS) 1, ХҚЕС (IFRS) 9, ХҚЕС (IFRS) 16 және ХҚЕС (IAS) 41 түзетулері (2020 жылғы 14 мамырда шығарылған және 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IAS) 8 «Бухгалтерлік бағалауды анықтау» түзетуі (2021 жылғы 12 ақпанда шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Бір мәміледен туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салықтар - ХҚЕС (IAS) 12 түзетуі (2021 жылғы 7 мамырда шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IFRS) 2 тәжірибесі туралы ережеге түзетулер: «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашу» (2021 жылғы 12 ақпанда шығарылған және 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдер үшін күшіне енеді).

Егер жоғарыда өзгеше көрсетілмесе, осы жаңа стандарттар мен түсіндірмелер Қордың қаржылық есептілігіне елеулі әсер етпейді деп күтіледі.

5 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалаулар мен кәсіби пайымдар

Бағалау мен пайымдау экономикалық ахуалдағы соңғы өзгерістерді көрсету мақсатында 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдық қаржылық есептілікте жасалған бағалаулармен және пайымдаулармен салыстырғанда қайта қаралды және жаңартылды.

Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау. Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау - елеулі бағалау, оны алу үшін 2021 жылғы 31 желтоқсандағыдай бағалау және модель әдіснамасы пайдаланылады, бірақ 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша жаңартылған бастапқы деректер қолданылады. Мынадай құрамдас бөліктер кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне елеулі ықпал етеді: дефолтты анықтау, кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы, дефолт ықтималдығы, дефолт тәуекеліне ұшырау және дефолт жағдайындағы залал мөлшері, сондай-ақ макроэкономикалық сценарийлер моделі. Қор есептік күтілетін кредиттік залалдар мен кредиттер бойынша нақты шығындар арасындағы алшақтықтарды азайту мақсатында модельдер үшін модельдер мен бастапқы деректерді үнемі тексереді және растайды. Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау әдіснамасының егжей-тегжейлері 23-ескертпеде ашылған.

5 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалаулар және кәсіби пайымдар (жалғасы)

Қаржы мекемелеріндегі қаражат бойынша сезімталдықты талдау. 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша дефолт ықтималдығын бағалауды 10%-ға ұлғайту немесе азайту күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резервінің қорытынды сомасының 438,885 мың теңгеге ұлғаюына немесе төмендеуіне өкеп соқтырған болар еді (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 759,016 мың теңгеге).

Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы. Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаю фактісін анықтау үшін Қор есепті күнге қаржы құралының қолданылу мерзімі ішінде дефолт болу тәуекелін бастапқы тану күніне дефолт басталу тәуекелімен салыстырады. Бағалау процесінде есепті күнгі кредиттік тәуекелдің нақты деңгейі емес, кредиттік тәуекелдің салыстырмалы ұлғаюы қаралады. Қор бірқатар факторларды, оның ішінде нақты клиенттік портфельдердің мінез-құлық аспектілерін қоса алғанда, шамадан тыс шығындар мен күш-жігерсіз қолжетімді барлық негізделген және расталған болжамды ақпаратты ескереді. Қор дефолт сәтіне дейін кредиттік тәуекелдің ұлғаюының мінез-құлық белгілерін және кредиттік тәуекелді бағалауға тиісті болжамды ақпаратты жеке құрал немесе портфель деңгейінде енгізуді айқындайды (23-ескертпе).

Егер қаржы мекемелеріндегі барлық қаражат бойынша күтілетін кредиттік залалдар бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар ретінде бағаланса (яғни қазіргі сәтте 1-кезеңдегі және 12 айлық күтілетін кредиттік залалдар ретінде бағаланатындарды қоса алғанда), күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша 9,190,443 мың теңгеге көп болар еді (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 17,082,621 мың теңгеге артық).

Қор стандартта келтірілген мысалдарды қарады және шарттың мәтініне енгізілмеген заңнама негізінде ғана туындайтын сипаттамалар деген қорытындыға келді (кейбір елдердегі борышты меншікті капиталға айырбастау туралы ережелер сияқты), яғни заңнама өзгерген жағдайда бұл сипаттамалар енді қолданылмайтын болады, ақша ағындарының борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебіне тек төлемдердің өлшемдеріне сәйкестігін бағалау кезінде ескерілмеуі тиіс.

Қаржы активтерін түрлендіру. Қаржы активтері шарттық талаптарына сәйкес түрлендірілгенде (мысалы, оларды қайта қарау нәтижесінде) Қор түрлендіру елеулі болып табыла ма және ол бастапқы активті тануды тоқтатуға және жаңа активті әділ құн бойынша тануға өкеп соқтыруы тиіс пе деп бағалайды. Бұл бағалау негізінен тиісті есеп саясатында сипатталған сапалы факторларға негізделеді және елеулі пайымдауларды қолдануды талап етеді. Атап айтқанда, Қор талаптары қайта қаралған құнсызданған кредиттік шарттарды тануды тоқтату керек пе және жаңадан танылған кредиттерді бастапқы тану кезінде құнсызданған кредиттер ретінде қарау керек пе деген шешім қабылдау кезінде пайымдауды қолданады.

Тануды тоқтату қажеттілігі туралы шешім осындай түрлендіру нәтижесінде тәуекелдер мен пайданың, яғни күтілетін ақша ағындарының (шартта көзделмеген ақша ағындарының) өзгеруіне байланысты болады. Басшылық мұндай кредиттерді түрлендіру нәтижесінде тәуекелдер мен пайдалар өзгермегенін, ал шын мәнінде, барлық осындай модификациялар мен кредиттерді тануды тоқтату да, оларды құнсызданған кезеңнен қайта жіктеу де болмағанын анықтады.

Қаржы құралдарын нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша бастапқы тану және байланысты тараптармен операциялар. Қор өзінің әдеттегі қызметі барысында байланысты тараптармен операциялар жүргізеді. ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес қаржы құралдары бастапқыда әділ құн бойынша танылуы тиіс. Мұндай операциялар үшін белсенді нарық болмаған кезде нарықтық немесе нарықтық емес пайыздық мөлшерлемелер бойынша операциялардың жүзеге асырылғанын анықтау үшін пайымдаулар пайдаланылады. Байланысты емес тараптармен операциялардың ұқсас түрлеріне баға белгілеу және тиімді пайыздық мөлшерлемені талдау пайымдау үшін негіз болып табылады. Байланысты тараптармен жасалатын операцияларға қатысты шарттар 30-ескертпеде көрсетілген.

2014-2015 жылдары Қор «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-нан 20 жыл өтеу мерзімімен жылдық 0.15%-бен 200 миллиард теңге көлемінде қаражат алды. Қарыз қаражатының әділ құнын бағалау кезінде Қор басшылығы 20 жылға экстраполирленген 10 жылдық мемлекеттік облигациялар бойынша кірістілік қисығынан алынған жылдық базистік мөлшерлемені пайдаланды. Қор басшылығы осы қаражат бойынша мынадай тиімді мөлшерлемелерді анықтады: 100 миллиард теңгеге бірінші транш - 6.58%, 50 миллиард теңгеге екінші транш - 6.57%, 50 миллиард теңгеге үшінші транш - 6.71%. Қор осы операцияны ХҚЕС (IAS) 20 сәйкес мемлекеттік субсидия ретінде таныды және пайда немесе залал туралы есептің құрамындағы нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлеме бойынша қарыз қаражатын бастапқы тану кезінде кірісті таныды.

5 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалаулар және кәсіби пайымдар (жалғасы)

2014-2015 жылдары 200 миллиард теңге көлемінде алынған қаражат коммерциялық банктерде 20 жыл өтеу мерзімімен жылдық 2%-бен толық орналастырылды. Банктерге берілген қарыздардың әділ құнын бағалау кезінде Қор басшылығы әрбір кредиттік рейтинг үшін Кредиттік Дефолттық Спрэд негізінде әрбір банктің ерекше кредиттік тәуекелдерін пайдаланды. Кредиттік Дефолттық Спрэд 20 жылға экстраполяцияланған 10 жылдық мемлекеттік облигациялар бойынша кірістілік қисығынан алынған жылдық базистік мөлшерлемеге түзетілді.

Банктерге берілген қарыздардың әділ құнын бағалау кезінде Қор басшылығы әрбір кредиттік рейтинг үшін АҚШ қазынашылық қағаздары негізінде әрбір банктің ерекше кредиттік тәуекелдерін пайдаланды. Қазынашылық қағаздардың тәуекелсіз мөлшерлемелері тәуекел үшін сыйлықақыға, егеменді тәуекел үшін сыйлықақыға, валюталық тәуекел үшін сыйлықақыға және кредиттік тәуекел және/немесе кредиттік спрэд үшін сыйлықақыға түзетілді. Коммерциялық банктің кредиттік тәуекеліне байланысты мөлшерлемелер 12.28%-дан 13.27%-ға дейін өзгерді (7 және 19-ескертпелер).

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған 6 ай ішінде Қор 1,820,575 мың теңге сомасында цессия шарттары шеңберінде Қор қабылдаған клиенттерге кредиттер мен аванстарды бастапқы тану кезінде таза залалды мойындады. Қор кредиттерді өтеуге дейінгі мерзімге байланысты осы кредиттер бойынша нарықтық мөлшерлемелерді 15.9%-дан 17.3%-ға дейін айқындады. Сондай-ақ Қор 1,446,683 мың теңге сомасындағы нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қаржы мекемелеріндегі қаражатты бастапқы тану кезінде таза залалды мойындады. Осы кредиттердің номиналды мөлшерлемесі 2%-ға тең, Қордың бағалауы бойынша нарықтық мөлшерлеме 16.95% - 16.98%-ды құрады.

2019 жылы Қор «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-нан 15 жыл өтеу мерзімімен жылдық 0.1%-бен 16 миллиард теңге көлемінде қарыз алды. Қор осы қарызды байланысты тараптың алдында бұрын шығарылған облигацияларды өтеу мақсатында алды. Басшылық валюталық тәуекелді, қарыздың өмір сүру мерзімін және Қордың кредиттік тәуекелін назарға ала отырып, осы қарыз бойынша нарықтық мөлшерлемені 10.65% деңгейінде есептеді. Бастапқы тану күнінде Қор 3,623,627 мың теңгеге тең сомада әділ құнды айқындады. Бұл ретте Қор басшылығы ХБЕС (IAS 20) және ТТК (SIC) 10 барлық талаптарын талдады және Қордың операциялық қызметімен белгілі бір өзара байланысы жоқ деген қорытындыға келді. Демек, қарыздың әділ құны мен алынған ақша қаражатының арасындағы айырма негізінен мемлекеттік субсидияны емес, жалғыз акционерден меншікті капиталға төленетін жарнаны білдіреді. Тиісінше, Қор акционерлермен операция ретінде 9,901,100 мың теңге сомасындағы меншікті капитал құрамындағы кейінге қалдырылған салықты ескере отырып, дисконт деп таныды. Осы пайымды қолдану кезінде басшылық қаржыландыру шеңберінде бұрын келтірілген шығындарды немесе залалдарды өтеу бойынша шарттар немесе өнеркәсіптің қандай да бір нақты секторында немесе өңірде қызметті жапғастыру үшін жағдайлар болмаған деп пайымдады.

Шығарылған кепілдіктерді есепке алу. Шағын және орта кәсіпкерлікті қолдау бағдарламалары шеңберінде Қор шағын және орта бизнес субъектілеріне кредит сомасының 85%-на дейін жабатын кепілдіктер береді. 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша берілген кепілдіктер сомасы 282,033,879 мың теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 280,534,620 мың теңге). Қаржы кепілдіктері бойынша күтілетін кредиттік залалдарды есептеу үшін Қор мерзімі өткен күндер санының негізінде миграция матрицаларын пайдалана отырып, дефолт ықтималдығын айқындайды. Миграция матрицаларын жасау кезінде Қор кепілдік алған қарыз алушылар жұмыс істейтін салаларды ескереді және осы салалар бойынша дефолт туындау тәуекелдерін макроэкономикалық көрсеткіштермен корреляциялауды жүргізеді. Қор осы талдауды жүргізу кезінде мынадай макроэкономикалық көрсеткіштерді пайдаланады:

- Brent маркалы мұнайдың бағасы;
- USD/KZT валюта айырбастау бағамы;
- Инфляция деңгейі;
- Жұмыссыздық деңгейі;
- ЖІӨ өсімі.

2022 жылғы 10 қаңтарда «Төтенше жағдайды енгізу нәтижесінде зардап шеккен жеке және заңды тұлғаларды қолдау шаралары туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі төрағасының бұйрығы шығарылды, оның шеңберінде төтенше жағдайды енгізу нәтижесінде зардап шеккен жеке және заңды тұлғаларға кредиттер бойынша төлемдерді кейінге қалдыру ұсынылды (2-ескертпеге қараңыз).

5 Есеп саясатын қолданудағы маңызды бағалаулар және кәсіби пайымдар (жалғасы)

Мұндай мерзімін ұзартуды сұраған компаниялардың арасында Қор қаржылық кепілдіктер берген шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері де болды. Қор осындай қайта құрылымдаулар кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюының белгісі болып табылатынын бағалайды, соның нәтижесінде осы қаржылық кепілдіктер күтілетін кредиттік залалдардың 2-моделінің кезеңіне ауыстырылды. Егер қайта құрылымдаудан басқа кредиттік сапаның нашарлауының басқа факторлары болған жағдайда, онда Қор осы кепілдіктерді күтілетін кредиттік залалдардың 3-моделінің кезеңіне жатқызды.

2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша шағын және орта бизнеске берілген кепілдіктер бойынша күтілетін кредиттік залалдар мөлшері 29,847,752 мың теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 25,274,058 мың теңге).

6 Ақша қаражаты және олардың баламалары

<i>(мың қазақстандық теңгемөн)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан кем сатып алу және кері сату (Кері РЕПО) шарттары	135,973,993	64,140,419
Талап етілгенге дейінгі банк шоттарындағы қалдықтар	79,739,603	10,452,112
ҚОҰБ-гі шоттар бойынша қалдықтар (міндетті резервтерден басқа)	48,035,512	2,361,621
Құнсыздануға арналған резервті шегергенде	(53,347)	(71,769)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының жиыны	263,695,761	76,882,383

Талап етілгенге дейінгі банк шоттарындағы қалдықтар шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін субсидиялау үшін алынған қаражаттан тұрады. 12-ескертпені қараңыз.

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша кредиттік сапа бойынша ақша қаражатын және ақша қаражатының баламаларын талдау берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемөн)</i>	Талап етілгенге дейінгі банк шоттарындағы қалдықтар	ҚРҰБ-гі шоттар бойынша қалдықтар	Кері РЕПО	Жиыны
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>				
- Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі	-	48,035,512	-	48,035,512
- ВВВ- тен ВВВ+ дейінгі рейтингімен	78,288,477	-	135,973,993	214,262,470
- ВВ- тен ВВ+ дейінгі рейтингімен	3,619	-	-	3,619
- В- тен В+ дейінгі рейтингімен	1,402,328	-	-	1,402,328
- рейтингі жоқ	45,179	-	-	45,179
Бағалау резервіне дейінгі ақша қаражатының және олардың баламаларының жиын (аудиттелмеген)	79,739,603	48,035,512	135,973,993	263,749,108

Кері РЕПО мәмілелерінің кредиттік сапасы мәміле бойынша кепілге берілген бағалы қағаздардың рейтингін негізге ала отырып айқындалады.

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сапа бойынша ақша қаражатын және ақша қаражатының баламаларын талдау берілген:

6 Ақша қаражаты және олардың баламалары (жалғасы)

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Талап етілгенге дейінгі банк шоттарындағы қалдықтар	ҚРҰБ-гі шоттар бойынша қалдықтар	Кері РЕПО	Жиыны
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>				
- Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі	-	2,361,621	8,018,822	10,380,443
- BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингімен	7,738,237	-	56,121,597	63,859,834
- BB- тен BB+ дейінгі рейтингімен	1,297,575	-	-	1,297,575
- B- тен B+ дейінгі рейтингімен	1,392,596	-	-	1,392,596
- рейтингі жоқ	23,704	-	-	23,704
Бағалау резервіне дейінгі ақша қаражатының және олардың баламаларының жиыны	10,452,112	2,361,621	64,140,419	76,954,152

Кредиттік рейтинг Standard & Poor's агенттігінің рейтингіне (осы рейтинг болған жағдайда) немесе Standard & Poor's рейтингтік шкаласы бойынша ең жақын баламалы мәнге дейін айырбасталатын Moody's агенттігінің рейтингіне негізделген.

Рейтингі жоқ ақша қаражаты шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін субсидиялау үшін алынған және коммерциялық банктерде орналастырылған қаражатты білдіреді. Қор басшылығы ХҚЕС 9 сәйкес құнсыздануға резерв құрды. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 25-ескертпеде берілген.

7 Қаржы мекемелеріндегі қаражат

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер	154,443,478	228,752,674
Исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер	16,266,054	16,125,258
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан астам банктердегі депозиттер	47,940	5,133,863
Кредиттердің құнсыздануына резервті шегергенде	(7,413,909)	(10,707,835)
Қаржы мекемелеріндегі қаражат жиыны	163,343,563	239,303,960

2022 жылғы 6 ай ішінде Қор бұрын нарықтық мөлшерлемелерден төмен кредиттер берілген төрт банктен 98,6 млрд. теңге сомасына мерзімінен бұрын өтеу алды және 31,477,333 мың теңге сомасында осы банктерге қарыздарды тануды тоқтатудан түскен кірісті таныды (18-ескертпе). Осы банктерден үш банк Ресей банктерінің еншілес банктері болып табылады және осы банктерге қатысты санкциялар қабылдау тәуекелінің артуына байланысты Қор өтеуді сұратқан (2-ескертпе). Төртінші банк құжаттарды уақтылы ұсыну бөлігінде Қордың талаптарын бұзды, бұл осы банк бойынша тәуекелдің қосымша ұлғаюы ретінде бағаланды, бұл Қорға берешекті мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге түрткі болды.

Тануды тоқтатудан түскен кіріс осы қарыздар бастапқыда нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша берілуіне және Қор осы қарыздарды бастапқы тану кезінде залалды бұрын мойындауына байланысты пайда болды (5-ескертпе).

2020 және 2021 жылдар ішінде Қор мен исламдық қаржыландырудың екі ұйымы арасында тауарды бөліп төлеумен сату туралы бас келісімдер жасалды. Тауарды сату туралы осы шарттардың талаптарына сәйкес екінші тарап Қордан тауарды бөліп төлеумен сатып алады. Исламдық қаржыландырудың ерекшелігін ескере отырып, бұл операциялар мәні нысаннан басым болатын ХҚЕС тұжырымдамасына сәйкес Қордың қаржылық есептілігінде ескерілген. Қор осы активтердің шартта көзделген ақша ағынын алу үшін ұстап қалу мақсатында ескерілетінін көрсету үшін бизнес-модельге және «SPPI-тестке» бағалау жүргізді. Осы шарттар бойынша пайда мөлшерлемесі 8.5%-дан 10.5%-ға дейін құрайды. Төменде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша кредиттік сапа бойынша қаржы мекемелеріндегі қаражатты талдау келтірілген:

7 Қаржы мекемелеріндегі қаражат (жалғасы)

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер	Исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер	Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан астам банктердегі депозиттер	Жиыны
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>				
Тәуелсіз халықаралық рейтингтік агенттіктердің рейтингтері:				
- BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингімен	48,613,264	-	-	48,613,264
- BB- тен BB+ дейінгі рейтингімен	-	-	47,940	47,940
- B- тен B+ дейінгі рейтингімен	85,955,704	-	-	85,955,704
Қордың ішкі бағасы:				
- Жақсы деңгей	13,063,780	10,732,256	-	23,796,036
- Қанағаттанарлық деңгей	6,571,622	5,533,798	-	12,105,420
Мерзімі өтпегендер және құнсызданбағандар жиыны	154,204,370	16,266,054	47,940	170,518,364
<i>Жеке құнсызданғандар (жалпы сома)</i>				
- төлемі 360 күннен астам кешіктірілген	239,108	-	-	239,108
Жеке құнсызданғандардың жиыны (жалпы сомасы)	239,108	-	-	239,108
Құнсыздануға арналған резервті шегергенде	(7,217,708)	(196,063)	(138)	(7,413,909)
Қаржы мекемелеріндегі қаражат жиыны	147,225,770	16,069,991	47,802	163,343,563

7 Қаржы мекемелеріндегі қаражат (жалғасы)

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сапа бойынша қаржы мекемелеріндегі қаражатты талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер	Исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер	Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан астам банктердегі депозиттер	Жиыны
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>				
- BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингімен	45,191,327	-	2,420,000	47,611,327
- BB- тен BB+ дейінгі рейтингімен	84,287,872	-	2,713,863	87,001,735
- B- тен B+ дейінгі рейтингімен	83,299,975	-	-	83,299,975
Қордың ішкі бағасы:				
- Жақсы деңгей	10,359,933	10,538,958	-	20,898,891
- Қанағаттанарлық деңгей	5,374,459	5,586,300	-	10,960,759
Мерзімі өтпегендер және құнсызданбағандар жиыны	228,513,566	16,125,258	5,133,863	249,772,687
<i>Жеке құнсызданғандар (жалпы сома)</i>				
<i>Мерзімі өткен</i>				
- төлемі 360 күннен астам кешіктірілген	239,108	-	-	239,108
Жеке құнсызданғандардың жиыны (жалпы сомасы)	239,108	-	-	239,108
Құнсыздануға арналған резервті шегергенде	(10,411,621)	(286,980)	(9,234)	(10,707,835)
Қаржы мекемелеріндегі қаражат жиыны	218,341,053	15,838,278	5,124,629	239,303,960

Кредиттік рейтинг Standard & Poor's агенттігінің рейтингіне (осы рейтинг болған жағдайда) немесе Standard & Poor's рейтингтік шкаласы бойынша ең жақын баламалы мәнге дейін айырбасталатын Moody's агенттігінің рейтингіне негізделген.

2022 жылғы 30 маусымда және 2021 жылғы 31 желтоқсанда рейтингі жоқ қаржы мекемелеріндегі қаражат микроқаржы ұйымдары мен лизингтік компанияларға берілген кредиттерді білдірді.

Қаржы мекемелеріне берілген қаражаттың құнсыздануы туралы мәселені қарау кезінде Қор назарға алатын негізгі фактор оның мерзімі өткен мәртебесі, сондай-ақ кредиттік рейтингтің өзгеруі болып табылады. Осының негізінде Қор жоғарыда жеке тәртіппен құнсызданған ретінде айқындалған қаржы мекемелеріне берілген қаражат берешегінің мерзімдері бойынша талдауды ұсынды.

2022 жылдың бірінші жартыжылдығында міндеттемелері жүйеден тыс есепке алынып тасталған бұрын таратылған банктер бойынша резервтерді қалпына келтіру жүргізілмеді (2021 жылдың бірінші жартыжылдығында: 48,140 мың теңге сомасына қалпына келтіру).

Қаржы мекемелеріндегі қаражат сомаларының әрбір санатының әділ құнын бағалауға қатысты 24-ескертпені қараңыз. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 25-ескертпеде ашылған.

7 Қаржы мекемелеріндегі қаражат (жалғасы)

Төмендегі кестеде кредиттік залалдарға арналған бағалау резервіндегі және банктердегі депозиттердің жалпы баланстық құнындағы есепті кезеңнің басы мен аяғының арасындағы аралықтағы өзгерістер түсіндіріледі:

<i>(мың қазақстандық теңгеммен)</i>	Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві		Жалпы баланстық құн	
	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны
Банктердегі депозиттер				
2022 жылғы 1 қаңтарға	(9,234)	(9,234)	5,133,864	5,133,864
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер:				
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған және күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделінің жорамалдарындағы өзгерістер	-	-	2,138,623	2,138,623
Кезең ішінде тануды тоқтату	9,116	9,116	(7,278,976)	(7,278,976)
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістердің жиыны	9,116	9,116	(5,140,353)	(5,140,353)
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер етпейтін өзгерістер: Валюталарды қайта есептеу және өзге де өзгерістер	(20)	(20)	54,429	54,429
2022 жылғы 30 маусымға	(138)	(138)	47,940	47,940

Төмендегі кестеде кредиттік залалдарға арналған бағалау резервіндегі және банктердегі депозиттердің жалпы баланстық құнындағы өткен есепті кезеңнің басы мен аяғының арасындағы аралықтағы өзгерістер түсіндіріледі:

<i>(мың қазақстандық теңгеммен)</i>	Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві		Жалпы баланстық құн	
	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны
Банктердегі депозиттер				
2021 жылғы 1 қаңтарға	(19,365)	(19,365)	10,610,428	10,610,428
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер:				
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған және күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделінің жорамалдарындағы өзгерістер	(3,249)	(3,249)	98,157,794	98,157,794
Кезең ішінде тануды тоқтату	15,831	15,831	(103,810,073)	(103,810,073)
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістердің жиыны	12,582	12,582	(5,652,279)	(5,652,279)
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер етпейтін өзгерістер: Валюталарды қайта есептеу және өзге де өзгерістер	(80)	(80)	55,358	55,358
2021 жылғы 30 маусымға	(6,863)	(6,863)	5,013,507	5,013,507

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

7 Қаржы мекемелеріндегі қаражат (жалғасы)

Төмендегі кестеде есепті кезеңнің басы мен аяғының арасындағы аралықта болған кредиттік залалдарға арналған бағалау резервіндегі және қаржы мекемелеріне берілген кредиттердің жалпы баланстық құнындағы өзгерістер түсіндіріледі.

(мың қазақстандық теңгемен)	Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві				Жалпы баланстық құн				
	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік төуекелдің елеулі ұлғаюынан барлық мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (кредиттік- құнсызданғ ан активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Жиыны	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік төуекелдің елеулі ұлғаюынан барлық мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (кредиттік- құнсызданғ ан активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Жиыны	
Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер									
2022 жылғы 1 қаңтарға	(3,349,049)	(6,677,131)	(385,441)	(10,411,621)	197,108,830	27,890,939	3,752,905	228,752,674	
<i>Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер:</i>									
Аудару:									
- құнсызданған активтерге (1-кезеңнен және 2-кезеңнен 3-кезеңге)	260,050	(240,546)	(19,504)	-	(711,654)	478,223	233,431	-	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(855,577)	-	-	(855,577)	37,080,118	-	-	37,080,118	
Кезең ішінде тануды тоқтату Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделінің жорамалдарындағы өзгерістер	783,153	2,286,954	30,944	3,101,050	(97,816,851)	(14,881,676)	(1,225,690)	(113,924,216)	
Дисконт амортизациясы	523,794 (43,855)	453,848 (3,159)	21,447 (3,636)	999,090 (50,650)	- 2,012,220	- 243,000	- 279,683	- 2,534,903	
2022 жылғы 30 маусымға	(2,681,484)	(4,180,034)	(356,190)	(7,217,708)	137,672,664	13,730,485	3,040,329	154,443,478	

1-кезең шеңберінде кезең ішінде танудың айтарлықтай тоқтатылуы Ресей банктерінің еншілес банктерінен мерзімінен бұрын өтелуіне байланысты. Осы банктер бойынша өтеу сәтінде кредиттік төуекелдің айтарлықтай ұлғаюы анықталған жоқ, дегенмен осы банктерге санкциялардың әсер ету төуекелінің жоғарылауына байланысты болашақта Қор осы банктер орындаған мерзімінен бұрын өтеу туралы талаптарды жіберді (2-ескертпе). 2-кезең шеңберінде тануды тоқтату құжаттарды уақтылы ұсыну бөлігінде Қордың талаптарын бұзған бір банктен мерзімінен бұрын өтеуге байланысты, бұл осы банк бойынша төуекелдің қосымша ұлғаюы ретінде бағаланды, бұл Қорға берешекті мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге түрткі болды.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

7 Қаржы мекемелеріндегі қаражат (жалғасы)

Төмендегі кестеде кредиттік залалдарға арналған бағалау резервіндегі және қаржы мекемелеріне берілген кредиттердің жалпы баланстық құнындағы өткен есепті кезеңнің басы мен соңы арасындағы аралықтағы өзгерістер түсіндіріледі.

	Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві				Жалпы баланстық құн			
	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік тәуекелдің өдәуір ұлғаюынан бүкіл мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (кредиттік- құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Жиыны	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік тәуекел өдәуір ұлғайған кезде бүкіл мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (кредиттік- құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Жиыны
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>								
Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер								
2021 жылғы 1 қаңтарға	(2,843,477)	(8,986,970)	(238,257)	(12,068,704)	181,546,964	36,849,738	248,269	218,644,971
<i>Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға есер ететін өзгерістер:</i>								
<i>Аудару:</i>								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	24,810	(291,393)	-	(266,583)	(2,800,554)	2,800,554	-	-
- құнсызданған активтерге (1-кезеңнен және 2-кезеңнен 3-кезеңге)	-	1,263,776	(194,582)	1,069,194	-	(4,685,329)	4,685,329	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(220,822)	-	-	(220,822)	11,449,475	-	-	11,449,475
Кезең ішінде тануды тоқтату	99,477	345,316	-	444,793	(15,323,075)	(7,962,094)	-	(23,285,169)
Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделінің жорамалдарындағы өзгерістер	(559,303)	(569,193)	(5,208)	(1,133,704)	140,030	142,897	(4,805)	278,122
Дисконт амортизациясы	(2,148)	-	-	(2,148)	23,319	-	-	23,319
2021 жылғы 30 маусымға	(3,501,463)	(8,238,464)	(438,047)	(12,177,974)	175,036,159	27,145,766	4,928,793	207,110,718

7 Қаржы мекемелеріндегі қаражат (жалғасы)

Төмендегі кестеде кредиттік залалдарға арналған бағалау резервіндегі және исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттердің жалпы баланстық құнындағы есепті кезеңнің басы мен соңы арасындағы аралықтағы өзгерістер түсіндіріледі.

	Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві		Жалпы баланстық құн	
	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер				
2022 жылғы 1 қаңтарға	(286,980)	(286,980)	16,125,258	16,125,258
<i>Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер:</i>				
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(7,297)	(7,297)	410,000	410,000
Кезең ішінде тануды тоқтату	3,770	3,770	(214,286)	(214,286)
Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделінің жорамалдарындағы өзгерістер	90,917	90,917	-	-
Басқа да өзгерістер	3,527	3,527	(54,918)	(54,918)
2022 жылғы 30 маусымға	(196,063)	(196,063)	16,266,054	16,266,054

Төмендегі кестеде алдыңғы есепті кезеңнің басы мен аяғының арасындағы аралықта болған, исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттік залалдарға және кредиттердің жалпы баланстық құнына арналған бағалау резервіндегі өзгерістер түсіндіріледі.

	Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві		Жалпы баланстық құн	
	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер				
2021 жылғы 1 қаңтарға	(203,375)	(203,375)	12,477,188	12,477,188
<i>Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер:</i>				
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(14,966)	(14,966)	714,411	714,411
Басқа да өзгерістер	(55,188)	(55,188)	27,284	27,284
2021 жылғы 30 маусымға	(273,529)	(273,529)	13,218,883	13,218,883

8 Клиенттерге кредиттер мен аванстар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер	9,080,713	727,858
Төленген кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек	2,837,361	2,149,219
Басқа да кредиттер	-	994
Кредиттік портфельдің құнсыздануына резервті шегергенде	(3,854,507)	(2,625,823)
Клиенттерге кредиттер мен аванстар жиыны	8,063,567	252,248

Қазақстан аумағында Ресей банктерінің еншілес банктеріне қатысты санкциялар енгізудің жоғары тәуекеліне байланысты Қор осы банктерде орналастырылған қаражатты төмендету жөнінде шаралар қабылдады (2-ескертпе). Осындай шаралардың бірі банктердің Қор алдындағы берешегін өтеу есебіне осы банктердің портфельдері бойынша талаптарды Қорға беру болды.

2022 жылғы 11 наурызда Қор осындай банктердің бірімен цессия шартын жасасты және 1,346,970 мың теңге сомасына кредиттер портфелін қабылдады. 2022 жылғы 8 және 12 сәуірде Қор басқа банкпен цессия шарттарын жасасты және 10,305,120 мың теңге сомасына кредиттер портфелін қабылдады. Қор бастапқы тану кезінде осы кредиттер портфельдерінің әділ құнын есептеді және бастапқы тану кезінде 1,820,575 мың теңге сомасына залалды мойындады (19-ескертпе). Осы портфельдердің әділ құнын бағалау бөлігіндегі маңызды бағалаулар мен кәсіби пайымдар 5-ескертпеде берілген.

Төленген кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек Қор қаржылық кепілдіктер берген және олар бойынша Қор осы компаниялардың екінші деңгейдегі банктердегі кредиттері бойынша дефолт басталуына байланысты төлемдер жасаған шағын және орта бизнес субъектілеріне қатысты Қордың талаптарын білдіреді. Тарихи түрде Қор осы дебиторлық берешек бойынша шамалы төлемдер алды, осыған байланысты осы берешектің барлық сомасына күтілетін кредиттік залалдарға резерв танылды.

Төмендегі кестеде кредиттік залалдарға арналған бағалау резервіндегі және есепті кезеңнің басы мен аяғының арасындағы аралықта болған амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттер мен аванстардың жалпы баланстық құнындағы өзгерістер көрсетіледі. Кестеде төленген кепілдіктер бойынша 2,837,361 мың теңге мөлшеріндегі дебиторлық берешек бойынша резервтердің сомасы ашылмайды.

**«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым**

8 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

	Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві				Жалпы баланстық құн					
	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік (жылжымалы төуекелдің едуірі ұлғаюынан барлық мерзім үшін ККЗ)	3-кезең активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Алғашқы құрылған кредиттік- күнсызданған актив	Жыны	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік төуекелдің едәуір ұлғаюынан бүкіл мерзім үшін ККЗ)	3-кезең активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Алғашқы құрылған кредиттік- күнсызданған актив	Жыны
Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер										
2022 жылғы 1 қаңтарға	-	-	(233,105)	(242,964)	(476,069)	994	-	234,004	493,854	728,852
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға өсер ететін өзгерістер:										
Аудару:										
- 12 айлық күтілетін кредиттік залалдар (2- кезеңнен және 3-кезеңнен 1-кезеңге) Жанадан құрылған немесе сатып алынған	(2,091) (266,306)	(121,220) (158,237)	123,311 (121,129)	- -	(545,672)	16,593 8,039,913	204,139 386,226	(255,052) 289,738	- -	(34,320) 8,715,877
Кезең ішінде тануды тоқтату Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделінің жорамалдарындағы өзгерістер	1,117	199	3,031	154,720	159,066	(117,234)	(293)	(33,331)	(235,663)	(386,521)
Дисконт амортизациясы және сыйақы есептеу	1,138 (33)	- -	228 (6)	(155,797) (39)	(154,431) (39)	- 2,938	- -	- (64)	- 53,950	- 56,824
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға өсер ететін өзгерістердің жыны	(266,176)	(279,258)	(227,670)	(244,041)	(1,017,145)	7,943,204	590,072	235,295	312,141	9,080,712
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға өсер етпейтін өзгерістер: Есептен шығару	-	-	15,032	-	15,032	-	-	(15,032)	-	(15,032)
2022 жылғы 30 маусымға	(266,176)	(279,258)	(212,638)	(244,041)	(1,002,113)	7,943,204	590,072	220,263	312,141	9,065,680

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

8 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

	Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві				Жалпы баланстық құн				
	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік (жылжымалы төуекелдің едәуір ұлғаюынан барлық мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (жылжымалы активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Алғашқы құрылған кредиттік- кредиттік- актив	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік едәуір ұлғаюынан бүкіл мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (жылжымалы активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Алғашқы құрылған кредиттік- кредиттік- актив	Жиыны
<i>Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер</i>									
2021 жылғы 1 қаңтарға	-	-	(153,335)	(323,269)	4,828	-	153,698	875,045	1,033,571
<i>Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға өсер епетін өзгерістер:</i>									
Аударма:									
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кезең ішінде таңуды тоқтату	-	-	-	181,147	(855)	-	-	(551,772)	(552,627)
Күплетін кредиттік залалдарды бағалау моделінің жол берулеріндегі өзгерістер	-	-	(79,940)	(11,038)	-	-	-	-	-
Басқа да өзгерістер	-	-	(63,372)	-	-	-	525,830	-	525,830
Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға өсер ететін өзгерістердің жиыны	-	-	(296,647)	(153,160)	3,973	-	679,528	323,273	1,006,774
<i>Кезеңдегі кредиттік залалдар үшін бағалау резервіне аударымдарға өсер етпейтін өзгерістер:</i>									
<i>Есептен шығару</i>	-	-	19,378	-	-	-	(19,378)	-	(19,378)
2021 жылғы 30 маусымға	-	-	(277,629)	(153,160)	3,973	-	664,496	323,273	991,742

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

8 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төмендегі кестеде күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві танылған амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттер және аванстар бойынша кредиттік тәуекелді талдау берілген. Төмендегі кестеде клиенттерге кредиттер мен аванстардың баланстық құны Қордың осы кредиттер бойынша кредиттік тәуекелге барынша ұшырауын көрсетеді.

Төменде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша кредиттердің сапасын талдау келтірілген:

	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік тәуекелдің өдәуір ұлғаюынан бүкіп мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	Алғашқы құрылған кредиттік- құнсызданған н актив	Жиыны
<i>(аудиттелмеген деректер)</i> <i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>					
Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер					
<i>Мерзімі өтпеген</i>	7,943,204	478,133	19,681	54,187	7,073,400
<i>Мерзімі өткен:</i>					
- 31 күннен кем төлем кешіктірілген	-	42,395	-	-	864,605
- төлемді 31 күннен 60 күнге дейін кешіктіре отырып	-	65,915	-	-	206,499
- төлемді 61 күннен 90 күнге дейін кідіртумен	-	-	1,078	-	463,196
- төлем 90 күннен астам кешіктірілген	-	3,629	214,536	257,954	473,377
Жалпы баланстық құн	7,943,204	590,072	235,295	312,141	9,081,077
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві	(266,176)	(279,258)	(227,670)	(244,041)	(1,017,145)
Баланстық құн	7,677,028	310,814	7,625	68,100	8,063,567

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

8 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттердің сапасын талдау келтіріледі:

<i>(аудиттелмеген деректер)</i> <i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
	(12 ай үшін ККЗ)	(кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюынан бүкіл мерзім үшін ККЗ)	(құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККЗ)	
Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер				
<i>Мерзімі өтпеген</i>	119,582	-	-	119,582
<i>Мерзімі өткен:</i>				
- 31 күннен кем төлем кешіктірілген	3,898	-	-	3,898
- төлемді 31 күннен 60 күнге дейін кешіктіре отырып		45,183	-	45,183
- төлемді 61 күннен 90 күнге дейін кідіртумен	-	58,170	-	58,170
- төлем 90 күннен астам кешіктірілген	-	-	501,025	501,025
Жалпы баланстық құн	123,480	103,353	501,025	727,858
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві	(3,166)	(13,105)	(459,798)	(476,069)
Баланстық құн	120,314	90,248	41,227	251,789

Төменде экономика салалары бойынша кредиттердің шоғырлануы көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген деректер)		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Сомасы	%	Сомасы	%
Тамақ өнеркәсібі	3,182,204	39,46%	13,543	5,37%
Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер мен мотоциклдерді жөндеу	1,885,610	23,38%	61,276	24,29%
Өңдеу өнеркәсібі	1,588,197	19,70%	9,677	3,84%
Қызметтер көрсету	1,134,494	14,07%	30,924	12,26%
Көлік және қоймалау	133,865	1,66%	16,989	6,74%
Ауыл, орман және балық шаруашылығы	92,246	1,14%	6,234	2,47%
Өзге де салалар	46,951	0,58%	113,605	45,04%
Амортизацияланған құны бойынша және пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттер мен аванстар жиыны	8,063,567	100%	252,248	100%

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

8 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Төменде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша амортизацияланған құн бойынша бағаланатын корпоративтік кредиттер бойынша қамтамасыз етуді талдау келтірілген:

<i>(аудиттелмеген деректер)</i> <i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер	Басқа да кредиттер	Жиыны
Басқа банктер кепілдік берген кредиттер	-	-	-
Басқа тараптар кепілдік берген кредиттер, оның ішінде кредиттік сақтандыру	-	-	-
Қамтамасыз етілген кредиттер:			
- тұрғын үй жылжымайтын мүлік объектілерімен	1,568,035	-	1,568,035
- басқа да жылжымайтын мүлік объектілерімен	5,043,570	-	5,043,570
- айналыстағы бағалы қағаздармен	638,774	-	638,774
- ақша депозиттерімен			
- жермен	7,936	-	7,936
- өзге активтермен	9,718	-	9,718
Жиыны	7,268,033	-	7,268,033
Қамтамасыз етілмеген кредиттер	795,534	-	795,534
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттер мен аванстардың баланстық құнының жиыны (амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттердің әрбір сыныбы бойынша кредиттік тәуекелге ұшырауды білдіретін сома)	8,063,567	-	8,063,567

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құн бойынша бағаланатын корпоративтік кредиттер бойынша қамтамасыз етуді талдау келтірілген:

<i>(аудиттелмеген деректер)</i> <i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер	Басқа да кредиттер	Жиыны
Қамтамасыз етілген кредиттер:			
- тұрғын үй жылжымайтын мүлік объектілерімен	60,371	994	61,365
- басқа да жылжымайтын мүлік объектілерімен	52,753	-	52,753
- айналыстағы бағалы қағаздармен	99,001	-	99,001
- ақша депозиттерімен	-	-	-
- өзге активтермен	-	-	-
Жиыны	212,125	994	213,119
Қамтамасыз етілмеген кредиттер	39,129	-	39,219
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын клиенттерге кредиттер мен аванстардың баланстық құнының жиыны (амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттердің әрбір сыныбы бойынша кредиттік тәуекелге ұшырауды білдіретін сома)	251,254	994	252,248

8 Клиенттерге кредиттер мен аванстар (жалғасы)

Қамтамасыз етудің қаржылық әсері кепілдік (i) қамтамасыз ету және кредит сапасын арттырудың өзге де тетіктері активтің баланстық құнына тең немесе одан асатын («артық кепілдікпен қамтамасыз етілген активтер») және (ii) кепілдікпен қамтамасыз ету және кредит сапасын арттырудың өзге де тетіктері активтің баланстық құнынан аз активтер («жеткіліксіз кепілдікпен қамтамасыз етілген активтер») үшін оның құнын жеке ашу жолымен ұсынылған Төмендегі кестеде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша қамтамасыз етудің әсері көрсетілген:

	Артық қамтамасыз етумен активтер		Жеткіліксіз қамтамасыз етумен активтер	
	Активтер-дің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны	Активтер-дің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер	7,268,033	22,528,828	795,534	-
Басқа да кредиттер	-	-	-	-
Жиыны	7,268,033	22,528,828	795,534	-

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қамтамасыз етудің әсері көрсетілген:

	Артық қамтамасыз етумен активтер		Жеткіліксіз қамтамасыз етумен активтер	
	Активтер-дің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны	Активтер-дің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер	212,125	2,028,050	39,129	-
Басқа да кредиттер	994	7,507	-	-
Жиыны	213,119	2,287,805	39,129	-

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар

	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>		
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	20,212,998	40,536,848
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	5,693,296	5,529,965
Бастапқы тану кезінде пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде айқындалған борыштық бағалы қағаздар	70,880	934,811
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиыны	25,977,174	47,001,624

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 30 маусымдағы бағалау санаттары мен сыныптары бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар ашылған.

	Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде айқындалған борыштық бағалы қағаздар	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Жиыны
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	-	8,262,623	-	8,262,623
Қазақстанның мемлекеттік облигациялары	70,880	8,157,647	-	8,228,527
Корпоративтік облигациялар	-	4,737,629	4,873,036	9,610,665
Өзге де корпоративтік эмитенттердің облигациялары	-	-	830,282	830,282
2022 жылғы 30 маусымдағы борыштық бағалы қағаздарға инвестициялардың жиыны (әділ құн немесе жалпы баланстық құн)	70,880	21,157,899	5,703,318	26,932,097
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві	-	(944,901)	(10,022)	(954,923)
2022 жылғы 30 маусымдағы борыштық бағалы қағаздарға инвестициялардың жиыны (баланстық құны)	70,880	20,212,998	5,693,296	25,977,174

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда бағалау санаттары мен сыныптары бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар ашылған.

	Бастапқы тану кезінде пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде айқындалған борыштық бағалы қағаздар	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Жиыны
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	-	27,542,151	-	27,542,151
Қазақстан мемлекеттік облигациялары	934,811	6,087,499	-	7,022,310
Корпоративтік облигациялар	-	4,980,711	4,712,972	9,693,683
Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	-	1,943,378	-	1,943,378
Өзге де корпоративтік эмитенттердің облигациялары	-	-	829,645	829,645
2021 жылғы 31 желтоқсандағы борыштық бағалы қағаздарға инвестициялардың жиыны (әділ құн немесе жалпы баланстық құн)	934,811	40,553,739	5,542,617	47,031,167
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві	-	(16,891)	(12,652)	(29,543)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы борыштық бағалы қағаздарға инвестициялардың жиыны (баланстық құны)	934,811	40,536,848	5,529,965	47,001,624

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

(а) Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар

Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар кредиттік тәуекелге байланысты тиісті есептен шығаруды көрсететін әділ құн бойынша танылады және Қордың ең жоғары кредиттік тәуекелі туралы неғұрлым нақты ақпарат береді.

Төменде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша кредиттік сапа бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды талдау келтіріледі:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Қазақстанның мемлекеттік облигациялары	Жиыны
Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған - BBB- рейтингімен	70,880	70,880
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын активтердің жалпы баланстық құнының жиыны	70,880	70,880

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сапа бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Қазақстанның мемлекеттік облигациялары	Жиыны
Мерзімі өтпеген және бағаланбаған - BBB- рейтингімен	934,811	934,811
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын активтердің жалпы баланстық құнының жиыны	934,811	934,811

Әділ құны бойынша пайда немесе залал арқылы бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың қамтамасыз етілуі жоқ.

(б) Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 30 маусымда басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша кредиттік тәуекелді талдау берілген, олар үшін күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде танылады.

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	3-кезең (кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім үшін ККЗ)	Жиыны
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары			
- BBB- рейтингімен	8,300,186	-	8,300,186
Қазақстанның мемлекеттік облигациялары			
- BBB- рейтингімен	11,946,445	-	11,946,445
Корпоративтік облигациялар			
- B- тен B+ дейінгі рейтингімен	654,195	-	654,195
- рейтингі жоқ	-	992,646	992,646
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтердің жалпы баланстық құнының жиыны	20,900,826	992,646	21,893,472
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резервін шегергенде	(6,359)	(938,542)	(944,901)
Әділ құн бойынша бағалауға амортизацияланған құн бойынша бағалаудан әділ құнды түзетуді шегергенде	(681,469)	(54,104)	(735,573)
Баланстық құн (әділ құн)	20,212,998	-	20,212,998

3-кезеңге жататын рейтингі жоқ борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар Қазақстандағы Ресей банкінің еншілес банкінің облигацияларына инвестицияларды білдіреді. Осы банкке қатысты санкциялар қабылдау тәуекеліне байланысты Қор осы облигациялардың барлық сомасына кредиттік залалдарға резерв құрды.

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша кредиттік тәуекелді талдау берілген, олар үшін күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде танылады.

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Жиыны
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары - BBB- рейтингімен	27,564,440	27,564,440
Қазақстанның мемлекеттік облигациялары - BBB- рейтингімен	9,524,841	9,524,841
Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары - BBB- тен BBB+ дейінгі рейтингімен	1,950,276	1,950,276
Корпоративтік облигациялар - BB- тен BB+ дейінгі рейтингімен - B- тен B+ дейінгі рейтингімен	- 1,108,830 527,525	- 1,108,830 527,525
2021 жылғы 31 желтоқсандағы амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтердің жалпы баланстық құнының жиыны	40,675,912	40,675,912
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резервін шегергенде Әділ құн бойынша бағалауға амортизацияланған құн бойынша бағалаудан әділ құнды түзетуді шегергенде	(16,891) (122,173)	(16,891) (122,173)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құн (әділ құн)	40,536,848	40,536,848

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың қамтамасыз етілуі жоқ.

2022 жылғы 6 ай ішінде және 2021 жыл ішінде кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаю факторлары болмаған және дефолт индикаторлары мен резервтер 12 айлық күтілетін кредиттік залалдарға тең есептелген

(в) Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 30 маусымдағы амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың баланстық құны да Қордың осы активтер бойынша кредиттік тәуекелге барынша ұшырауын көрсетеді.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-кезең (12 ай үшін ҰБЖ)	Сатып алынған немесе құрылған құнсызданған	Жиыны
Корпоративтік облигациялар - B+ рейтингімен	830,282	4,873,036	5,693,318
Жалпы баланстық құн	830,282	4,873,036	5,693,318
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві	(10,022)	-	(10,022)
Баланстық құн	820,260	4,873,036	5,693,296

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың баланстық құны да Қордың осы активтер бойынша кредиттік тәуекелге барынша ұшырауын көрсетеді.

9 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	Сатып алынған немесе құрылған құнсызданған	Жиыны
Корпоративтік облигациялар - В+ рейтингімен	829,645	4,712,972	5,542,617
Жалпы баланстық құн	829,645	4,712,972	5,542,617
Кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві	(12,652)	-	(12,652)
Баланстық құн	816,993	4,873,036	5,529,965

10 Өзге активтер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын дебиторлық берешек	446,908	184,258
Құнсыздануға арналған резервті шегергенде	(87,591)	(76,807)
Өзге активтер құрамындағы қаржы активтерінің жиыны	359,317	107,451
Төлем жасамағаны үшін алынған қамтамасыз ету	4,315,369	4,393,698
Табыс салығынан басқа салықтар	269,434	297,618
Қызметтер үшін алдын ала төлем	187,915	119,564
Шикізат және материалдар	41,202	35,777
Аяқталмаған құрылыс	31,261	16,588
Басқалар	4,494	8,794
Құнсыздануға арналған резервті шегергенде	(2,901)	(3,524)
Өзге активтер жиыны	5,206,091	4,975,966

Төлем жасамағаны үшін меншікке алынған қамтамасыз ету мерзімі өткен кредиттерді реттеу кезінде Қор алған жылжымайтын мүлік объектілерін білдіреді. Қор осы активтерді жақын болашақта сатуды көздейді

Басқа қаржы активтерінің әрбір түрінің өділ құнын бағалау туралы ақпарат 24-ескертпеде келтірілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 25-ескертпеде ашылған.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

11 Қарыз қаражаты

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	31 желтоқсан 2021 жыл
«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ (6.57% - 6.71%)	99,418,660	96,380,615
Муниципалдық органдар (0.01% - 1%)	50,825,406	53,144,684
«Самұрық-Қазына» ҰӨҚ» АҚ (2% - 5.5%)	19,416,325	19,416,325
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі (0%)	393,117	360,905
Қарыз қаражатының жиыны	170,053,508	169,302,529

Төмендегі кестеде Қордың әрбір ұсынылған кезең үшін қаржылық қызмет нәтижесінде туындайтын міндеттемелеріне өзгерістер берілген. Берешек баптары қаржы қызметі ретінде ақша қаражатының қозғалысы туралы есепте көрсетілген.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ	ЖАО, «Самұрық- Қазына» ҰӨҚ» АҚ, ҚР ҚМ	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Қаржылық жалдау	Жиыны
Қаржы қызметі бойынша міндеттемелер					
2021 жылғы 1 қаңтар	90,549,594	85,275,311	209,139	178,498	176,212,542
Ақша қаражатының қозғалысы	(158,100)	(7,221,847)	(11,750)	(65,157)	(7,456,854)
Бағамдық айырмалар бойынша түзетулер	-	5,834	-	-	5,834
Ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	2,999,659	535,722	11,750	(7,386)	3,539,745
2021 жылғы 30 маусымдағы қаржылық қызмет бойынша міндеттемелер	93,391,153	78,595,020	209,139	105,955	172,301,267
Қаржы қызметі бойынша міндеттемелер					
2022 жылғы 1 қаңтар	96,380,615	72,921,914	1,244,178	4,714	170,551,421
Ақша қаражатының қозғалысы	(158,100)	(2,853,774)	(71,250)	(85,378)	(3,168,502)
Бағамдық айырмалар бойынша түзетулер	-	32,212	-	-	32,212
Ақша қаражатының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	3,196,145	534,496	71,250	356,108	4,157,999
2022 жылғы 30 маусымдағы қаржылық қызмет бойынша міндеттемелер	99,418,660	70,634,848	1,244,178	275,444	171,573,130

Басқа қарыз қаражатының әрбір санатының әділ құнын бағалау туралы ақпарат 24-ескертпеде ашылған. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 25-ескертпеде берілген.

12 Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Банктер	2,900,353	5,557,895
Муниципалдық органдар	53,353,083	2,235,070
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелердің жиыны	56,253,436	7,792,965

Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер жергілікті атқарушы органдардан, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінен республикалық бюджеттен алынған «Біріккен Ұлттар Ұйымының ҚР-дағы Даму бағдарламасы» қаражатын білдіреді. Мұндай қаражат одан әрі екінші деңгейдегі банктерге, оның ішінде олардың өңірлік филиалдарына 2021-2025 жылдарға арналған кәсіпкерлікті дамыту жөніндегі ұлттық жобаға, Басым жобаларды кредиттеу және қаржы лизингі тетігіне сәйкес үкімет субсидиялаған жобалар бойынша төлем ретінде беріледі.

Муниципалдық органдар алдындағы міндеттемелердің ұлғаюы Қордың 2022 жыл ішінде шағын және орта бизнес субъектілеріне одан әрі субсидиялар беру үшін Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінен қаражат алуына байланысты.

Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелердің әділ құнын бағалау туралы ақпарат 24-ескертпеде ашылған. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 25-ескертпеде келтірілген.

13 Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық кепілдіктер (кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв) (22-ескертпе)	29,993,895	25,556,498
Қаржылық кепілдіктер бойынша болашақ кезеңдердің кірістері	30,024,805	31,303,925
Қаржылық кепілдіктер беру үшін алынған аванстар	20,058,698	1,403
Болашақ кезеңдердің кірістерінің және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтер жиыны	80,077,398	56,861,826

Қаржылық кепілдіктер Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 728 қаулысына 2021-2025 жылдарға арналған кәсіпкерлікті дамыту жөніндегі ұлттық жобаны іске асыру шеңберінде және «Қолжетімді кредит беру міндетін шешу үшін ұзақ мерзімді теңгелік өтімділікті қамтамасыз етудің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 11 желтоқсандағы № 820 қаулысымен бекітілген Басым жобаларға кредит беру және қаржы лизингі тетігіне сәйкес Қор шығарған кепілдіктерді білдіреді.

Бағдарлама шеңберінде Қор бағдарламаның үйлестірушісі мен шағын немесе орта бизнес субъектісі арасындағы қаржы агенті болып табылады. Бағдарламаның жергілікті деңгейдегі үйлестірушісі Қорға төлейтін комиссияның құны қаржылық кепілдік сомасының 20%-ын құрайды. Комиссияның алынған құны шығарылған кепілдіктің өмір мерзімі ішінде табыстарға тікелей жатқызу жолымен кейінге қалдырылған табыстарға жатқызылады.

Қаржылық кепілдіктер беру үшін алынған аванстар негізінен Қордың шағын және орта бизнес субъектілеріне кепілдік беруге бағытталған Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінен алған аванстарды білдіреді. Кепілдік беру бағдарламалары туралы қосымша ақпарат 22-ескертпеде берілген.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша болашақ кезеңдердің кірістері мен резервтерді есепке алу бөлігіндегі маңызды бағалаулар мен кәсіби пайымдар 5-ескертпеде берілген. Болашақ кезеңдер кірістерінің әділ құнын және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервті бағалау туралы ақпарат 24-ескертпеде ашылған. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 25-ескертпеде келтірілген.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

14 Өзге міндеттемелер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық жалдау	275,444	4,714
Есептелген міндеттемелер және өзге де кредиторлар	125,339	127,435
Кредиторлық берешек	94,611	325,541
Өзге міндеттемелер құрамындағы қаржылық міндеттемелер жиыны	495,394	457,690
Алынған аванстар	52,992	127,488
Табыс салығын қоспағанда, төленуі тиіс салықтар	69,605	91,173
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резервтер	95,097	169,509
Қызметкерлерге сыйақыға есептелген шығындар	4,275	130,300
Басқалар	1,817	542
Өзге міндеттемелер жиыны	719,180	976,702

Жоғарыда көрсетілген барлық міндеттемелер есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 ай ішінде өтеледі.

Басқа қаржылық міндеттемелердің әрбір түрінің әділ құны туралы ақпарат 24-ескертпеде келтірілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 25-ескертпеде келтірілген.

15 Акционерлік капитал

<i>Акциялар санын қоспағанда, мың қазақстандық теңгемен</i>	Айналыстағы акциялар саны (мың)	Қарапайым акциялар	Жиыны
2021 жылғы 1 қаңтарға	27,762	102,920,273	102,920,273
Шығарылған жаңа акциялар	-	-	-
2021 жылғы 30 маусымға	27,762	102,920,273	102,920,273
2021 жылғы 31 желтоқсанға	27,762	102,920,273	102,920,273
Шығарылған жаңа акциялар	-	-	-
2022 жылғы 30 маусымға	27,762	102,920,273	102,920,273

2022 жылғы 20 мамырда Жалғыз Акционердің жиналысында Қор 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жалпы сомасы 17,521,673 мың теңгеге дивидендтер жариялады. Дивидендтердің барлық сомасы Жалғыз Акционерге 2022 жылғы 13 маусымда төленді.

2021 жылғы 26 мамырда Жалғыз Акционердің жиналысында Қор 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жалпы сомасы 3,334,015 мың теңгеге дивидендтер жариялады. Дивидендтердің барлық сомасы Жалғыз Акционерге 2021 жылғы 31 мамырда төленді.

16 Пайыздық кірістер мен шығыстар

	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай (аудиттелмеген)
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер				
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	7,820,967	8,252,645	3,293,254	3,900,679
Ақша қаражаты және олардың баламалары	7,384,918	2,463,582	5,051,362	1,521,383
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	1,340,507	965,397	574,620	544,276
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	419,082	66,367	397,522	35,100
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	196,701	187,088	99,987	94,934
Пайыздық кірістер жиыны	17,162,175	11,935,079	9,416,745	6,096,372
Басқа да ұқсас кірістер				
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	21,844	89,454	9,136	44,868
Өзге де ұқсас кірістер жиыны	21,844	89,454	9,136	44,868
Пайыздық шығыстар				
Қарыз қаражаты	(3,730,641)	(3,535,381)	(1,886,566)	(1,787,329)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(71,250)	(11,750)	(35,625)	(5,875)
Қаржылық жалдау бойынша пайыздарды төлеуге арналған шығыстар	(13,733)	(5,890)	(6,536)	(2,497)
Пайыздық шығыстар жиыны	(3,815,624)	(3,553,021)	(1,928,727)	(1,795,701)
Таза пайыздық кірістер	13,368,395	8,471,512	7,497,154	4,345,539

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдағы нарықтық мөлшерлемелерден төмен берілген кредиттер бойынша дисконт амортизациясынан 2,069,506 мың теңге сомасындағы пайыздық кірісті (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай: 1,890,958 мың теңге) және борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар бойынша дисконт амортизациясынан 1,258,371 мың теңге сомасындағы пайыздық кірісті (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай: 1,051,600 мың теңге) қамтиды.

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған үш айдағы пайыздық кіріс нарықтық мөлшерлемелерден төмен берілген кредиттер бойынша дисконт амортизациясынан 1,044,857 мың теңге сомасындағы пайыздық кірісті (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай: 949,927 мың теңге) және борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар бойынша дисконт амортизациясынан 523,726 мың теңге сомасындағы пайыздық кірісті (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай: 577,272 мың теңге) қамтиды.

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай ішінде Қор алған пайыздардан 875,434 мың теңге (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай: 810,120 мың теңге) сомасында төлем көзінен корпоративтік табыс салығын ұстады.

16 Пайыздық кірістер мен шығыстар (жалғасы)

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдағы пайыздық шығыс нарықтық мөлшерлемелерден төмен алынған қарыз қаражаты бойынша дисконт амортизациясынан 2,806,949 мың теңге (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай: 2,632,709 мың теңге) сомасындағы пайыздық шығыстарды қамтиды. 2022 жылғы 30 маусымда аяқталған үш айдағы пайыздық шығыс 1,422,543 мың теңге (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай: 1,334,249 мың теңге) сомасындағы пайыздық шығыстарды қамтиды.

17 Таза комиссиялық кірістер

	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай (аудиттелмеген)
<i>(мың қазақстандық теңгеммен)</i>				
Берілген кепілдіктер	11,017,016	7,103,421	5,506,752	4,183,456
Қаржы агентінің қызметтері	51,852	360,361	51,852	360,368
Кредитті мерзімінен бұрын өтеу бойынша комиссиялық шығыстар	-	(3)	-	-
Комиссиялық кірістер жиыны	11,068,868	7,463,779	5,558,604	4,543,824

Комиссиялық кірістер шығарылған кепілдіктер бойынша кірістерден (13-ескертпе), оператор және қаржы агенті ретінде Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің ММ үшін субсидиялау қызметтерінен (12-ескертпе) және "Бизнестің жол картасы-2025" бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасын іске асыру шеңберінде ісін жаңа бастаған кәсіпкерлерді қолдау жөніндегі қызметтерден тұрады.

18 Амортизацияланған құны бойынша бағаланған қаржы активтерін тануды тоқтатудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер

2022 жылғы 6 ай ішінде Қор бұрын нарықтық мөлшерлемелерден төмен кредиттер берілген төрт банктен мерзімінен бұрын өтемдер алды және 31,477,333 мың теңге (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай: 4,375,005 мың теңге) сомасында осы банктерге қарыздарды тануды ішінара тоқтатудан түскен кірісті таныды. 102,263 мың теңге сомасындағы қалған кіріс микроқаржы ұйымдарынан алынған кредиттерді және Қор бастапқы тану кезінде шығынды таныған цессия шарты шеңберінде Қор алған қарыздарды мерзімінен бұрын өтеуге жатады (2-ескертпе).

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған 3 ай ішінде Қор бұрын нарықтық мөлшерлемелерден төмен кредиттер берілген үш банктен ішінара мерзімінен бұрын өтеу алды және осы банктерге 14,005,591 мың теңге (2021 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай: 1,344,796 мың теңге) сомасында қарыздарды тануды ішінара тоқтатудан түскен кірісті таныды. 94,189 мың теңге сомасындағы қалған кіріс микроқаржы ұйымдарынан алынған кредиттерді және Қор бастапқы тану кезінде шығынды таныған цессия шарты шеңберінде Қор алған қарыздарды мерзімінен бұрын өтеуге жатады.

Қор 2014-2015 жылдары «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-нан алынған қаражат есебінен берілген кредиттер бойынша қаржы активтерін тануды тоқтатудан түскен кірісті таныды (5-ескертпе). Осы қаражатты алған кезде Қор пайда немесе залал туралы есептің құрамында нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қарыз қаражатын бастапқы тану кезінде кірісті таныды. Егер Қор алынған қаражатты «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-нан жер қаражатын өтеуге жұмсаған жағдайда, Қор қаржылық міндеттемелерді тану тоқтатылған кезде залалды таныды. 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша Қордың «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ деректерін мерзімінен бұрын қайтару міндеттемелері жоқ, осыған байланысты осы залал осы кезеңде пайда немесе залал құрамында танылмады.

19 Активтерді нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша бастапқы тану кезінде туындайтын таза залал

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған 6 ай ішінде Қор 1,820,575 мың теңге сомасында цессия шарттары шеңберінде Қор қабылдаған клиенттерге кредиттер мен аванстарды бастапқы тану кезінде таза залалды мойындады. Сондай-ақ Қор 1,446,683 мың теңге сомасындағы нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қаржы мекемелеріндегі қаражатты бастапқы тану кезінде таза залалды мойындады. Клиенттерге кредиттер мен аванстар туралы ақпарат 8-ескертпеде берілген. Қаржы құралдарының әділ құнын айқындау кезіндегі маңызды бағалаулар мен кәсіби пайымдар 5-ескертпеде берілген.

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған 3 ай ішінде Қор 1,569,830 мың теңге сомасында цессия шарттары шеңберінде Қор қабылдаған клиенттерге кредиттер мен аванстарды бастапқы тану кезінде таза залалды мойындады. Сондай-ақ Қор 1,446,683 мың теңге сомасындағы нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қаржы мекемелеріндегі қаражатты бастапқы тану кезінде таза залалды мойындады.

20 Пайдаға салынатын салық

Кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілген пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар мынадай компоненттерді қамтиды:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусымда аяқталған үш ай (аудиттелмеген)
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы шығыстар	2,532,165	2,777,862	1,314,937	1,450,458
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыстар/(үнемдеу)	6,178,456	761,815	3,107,197	397,781
Кезең ішіндегі пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар	8,706,621	3,539,677	4,422,134	1,848,239

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған 6 және 3 ай ішінде кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша елеулі шығыстар Қордың амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін тануды тоқтатудан түскен кірістерді тануынан туындады. 2014 - 2015 жылдары Қор нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша берілген қарыздарды бастапқы тану кезінде залалды таныды (5-ескертпе). Осы залалға қатысты Қор сол кезеңдерде кейінге қалдырылған салық активін құрды. Қаржы активтерін тануды тоқтатудан алынған табыс осы кейінге қалдырылған салық активін азайтады.

21 Сегменттік талдау

Операциялық сегменттер шаруашылық қызметті жүзеге асыратын компоненттер болып табылады, бұл ретте олар түсімді өндіре алады немесе шығыстармен байланысты болуы мүмкін, сегменттердің операциялық нәтижелерін операциялық шешімдер үшін жауап беретін басшы үнемі талдайды және операциялық сегменттер үшін жеке қаржылық ақпарат болады. Операциялық шешімдерге жауап беретін басшының функцияларын Қор Басқармасы орындайды.

(а) Сатудан әрбір есепті сегмент түсім алатын өнімдер мен қызметтердің сипаттамасы

Қор қызметін екі негізгі операциялық сегмент шеңберінде жүзеге асырады:

- Жобалық операциялар - осы сегмент «ҚР Ұлттық Банкі» бөлімінде шартты қарыздар беру үшін пайдаланылатын ақша қаражатын, қаржы мекемелеріне, шағын және орта бизнеске берілген кредиттерді және қаржылық кепілдіктер беруді қамтиды;
- Инвестициялық операциялар - ақша қаражатын және олардың баламаларын, басқа банктердегі бағалы қағаздар мен қаражатты (депозиттерді) білдіреді.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

21 Сегменттік талдау (жалғасы)

(б) Есепті сегменттердің пайдасы немесе залалы, активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат

Төменде 2022 жылғы 30 маусымдағы есепті сегменттердің активтері мен міндеттемелері берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемөн)</i>	Ескер.	Жобалық операциялар	Инвестициялық операциялар	Жиыны
Ақша қаражаты және олардың баламалары	6	103,288,049	160,407,712	263,695,761
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	7	163,295,761	47,802	163,343,563
Клиенттерге кредиттер мен аванстар		8,063,567	-	8,063,567
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек		104,595	-	104,595
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	8	-	25,977,174	25,977,174
Есепті сегмент активтерінің жиыны		274,751,972	186,432,688	461,184,660
Қарыз қаражаты	11	170,053,508	-	170,053,508
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		-	1,244,178	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	12	56,253,436	-	56,253,436
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	13	80,077,398	-	80,077,398
Есепті сегменттер міндеттемелерінің жиыны		306,384,342	1,244,178	307,628,520
Күрделі шығындар				38,255

Күрделі шығындар негізгі құралдарды сатып алуды білдіреді.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

21 Сегменттік талдау (жалғасы)

Төменде 2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдағы есепті сегменттердің кірістері мен шығыстары көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жобалық операциялар	Инвестициялық операциялар	Жиыны
Қаржы мекемелеріндегі қаражат бойынша пайыздық кірістер	7,764,745	56,222	7,820,967
Клиенттерге кредиттер және аванстар бойынша пайыздық кірістер	419,082	-	419,082
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар бойынша пайыздық кірістер	-	1,559,052	1,559,052
Ақша қаражаты және олардың баламалары бойынша пайыздық кірістер	-	7,384,918	7,384,918
Қарыз қаражаты бойынша пайыздық шығыстар	(3,730,641)	-	(3,730,641)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздық шығыстар	-	(71,250)	(71,250)
Қаржылық жалдау бойынша пайыздарды төлеуге арналған шығыстар	(13,733)	-	(13,733)
Таза пайыздық кірістер	4,439,453	8,928,942	13,368,395
Құнсыздануға арналған резервті қалпына келтіру	1,131,832	9,116	1,140,948
Құнсыздануға резерв құрылғаннан кейінгі таза пайыздық кірістер	5,571,285	8,938,058	14,509,343
Комиссиялық кірістер	11,068,868	-	11,068,868
Пайда немесе залал арқылы өділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	-	12,665	12,665
Активтерді нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша бастапқы тану кезінде туындайтын таза залал	(3,267,258)	-	(3,267,258)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін тануды тоқтатудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	31,579,596	-	31,579,596
(Резервке аударымдар)/Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервті қалпына келтіру	(6,200,837)	-	(6,200,837)
Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістерді шегергендегі шығыстар	(32,212)	143,583	111,371
Қордың бағдарламаларын іске асыру бойынша шығыстар	(480,899)	-	(480,899)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(1,388,340)	(103,792)	(1,492,132)
Сегмент нәтижелері	36,850,203	8,990,514	45,840,717

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

21 Сегменттік талдау (жалғасы)

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы есепті сегменттердің активтері мен міндеттемелері берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескер.	Жобалық операциялар	Инвестициялық операциялар	Жиыны
Ақша қаражаты және олардың баламалары	7	8,438,524	68,443,859	76,882,383
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	8	234,179,331	5,124,629	239,303,960
Клиенттерге кредиттер мен аванстар		252,248	-	252,248
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек		77,899	-	77,899
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	9	-	47,001,624	47,001,624
Есепті сегмент активтерінің жиыны		242,948,002	120,570,112	363,518,114
Қарыз қаражаты	11	169,302,529	-	169,302,529
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		-	1,244,178	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	12	7,792,965	-	7,792,965
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	13	56,861,826	-	56,861,826
Есепті сегменттер міндеттемелерінің жиыны		233,957,320	1,244,178	235,201,498
Күрделі шығындар		-	-	175,363

Күрделі шығындар негізгі құралдарды сатып алуды білдіреді.

21 Сегменттік талдау (жалғасы)

Төменде 2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдағы есепті сегменттердің кірістері мен шығыстары көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жобалық операциялар	Инвестициялық операциялар	Жиыны
Қаржы мекемелеріндегі қаражат бойынша пайыздық кірістер	7,889,309	363,336	8,252,645
Клиенттерге кредиттер және аванстар бойынша пайыздық кірістер	66,367	-	66,367
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар бойынша пайыздық кірістер	-	1,241,939	1,241,939
Ақша қаражаты және олардың баламалары бойынша пайыздық кірістер	-	2,463,582	2,463,582
Қарыз қаражаты бойынша пайыздық шығыстар	(3,535,381)	-	(3,535,381)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздық шығыстар	-	(11,750)	(11,750)
Қаржылық жалдау бойынша пайыздарды төлеуге арналған шығыстар	(5,890)	-	(5,890)
Таза пайыздық кірістер	4,414,405	4,057,107	8,471,512
Құнсыздануға арналған резерв құру	(169,212)	8,874	(160,338)
Құнсыздануға резерв құрылғаннан кейінгі таза пайыздық кірістер	4,245,193	4,065,981	8,311,174
Комиссиялық кірістер	7,463,779	-	7,463,779
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	-	56,683	56,683
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін тануды тоқтатудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	4,375,005	-	4,375,005
(Резервке аударымдар)/Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервті қалпына келтіру	154,152	-	154,152
Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен кірістерді шегергендегі шығыстар	120,074	(68,069)	52,005
Қордың бағдарламаларын іске асыру бойынша шығыстар	(328,511)	-	(328,511)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(1,042,865)	(67,216)	(1,110,081)
Сегмент нәтижелері	14,986,827	3,987,379	18,974,206

21 Сегменттік талдау (жалғасы)

(с) Есепті сегменттердің түсімін, пайдасын немесе залалын, активтері мен міндеттемелерін салыстырып тексеру

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Есепті сегмент активтерінің жиыны	461,184,660	363,518,114
Негізгі құралдар	2,340,303	2,121,829
Материалдық емес активтер	240,733	267,623
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы міндеттемелерді алдын ала төлеу	1,694,611	3,357,383
Кейінге қалдырылған салық активі	-	3,132,896
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер	111,056	153,173
Өзге активтер	5,206,091	4,975,966
Активтер жиыны	470,777,454	377,526,984

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Есепті сегменттер міндеттемелерінің жиыны	307,628,520	235,201,498
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	3,041,560	-
Өзге міндеттемелер	719,180	976,702
Міндеттемелер жиыны	311,389,260	236,178,200

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)
Сегмент нәтижелері	45,840,717	18,974,206
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(1,056,738)	(1,233,745)
Таза өзге операциялық шығыстар	72,590	50,977
Салық салуға дейінгі пайда	44,856,569	17,791,438
Пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар	(8,706,621)	(3,539,677)
Бір жылдағы пайда	36,149,948	14,251,761

Қор өзінің барлық табысын Қазақстанда алады. Қордың шет елдерде елеулі сыртқы клиенттері жоқ. Қорда операциялық сегменттер арасында елеулі кірістер мен шығыстар жоқ. Қорда 2022 жылдың 6 айы ішінде алынған кірістердің жалпы сомасының кемінде он пайызын ұсынатын клиенттер жоқ.

22 Шартты және шарттық міндеттемелер

Сот талқылаулары. Уақыт өте келе ағымдағы қызмет барысында сот органдарына Қорға қатысты талап-арыздар түседі. Өз бағалауын, сондай-ақ ішкі кәсіби консультанттардың ұсынымдарын негізге ала отырып, Қор басшылығы олар бойынша талқылаулар Қор үшін елеулі залалдарға әкеп соқпайды және тиісінше осы қаржылық есептіліктегі осы талқылаулар бойынша шығындарды жабуға арналған резервті қалыптастырмады деп есептейді.

Салық заңнамасы. Қазақстан Республикасындағы салық жағдайлары өзгеруге және жүйесіз қолдануға және түсіндіруге ұшырайды. Қазақстандық заңдар мен Қордың ережелерін түсіндірудегі қазақстандық уәкілетті органдар арасындағы алшақтықтар қосымша салықтарды, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкеп соғуы мүмкін.

Қазақстандық заңнама мен салық салу практикасы үздіксіз даму жағдайында, сондықтан да кері күші болуы мүмкін өртүрлі түсіндіруге және жиі өзгерістерге ұшырайды. Кейбір жағдайларда салық салынатын базаны айқындау мақсатында салық заңнамасы ХҚЕС ережелеріне сілтеме жасайды, бұл ретте қазақстандық салық органдарының ХҚЕС-тің тиісті ережелерін түсіндіруі осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық қолданған есеп саясатынан, пайымдаулардан және бағалаулардан ерекшеленуі мүмкін, бұл Қорда қосымша салық міндеттемелерінің туындауына әкеп соғуы мүмкін. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексеру жүргізе алады.

Қор басшылығы тиісті заңнаманы түсіндіру қолайлы болып табылады және Қордың салықтық ұстанымы негізделген деп есептейді.

Операциялық жалдау бойынша міндеттемелер. Қордың операциялық жалдауда бірқатар ғимараттары мен автокөліктері бар. Жалдау, негізінен, көрсетілген кезең өткеннен кейін жалдауды ұзарту мүмкіндігімен бір жылда бастапқы кезеңге ресімделеді. Жалдау төлемдері нарықтық жалдау шарттарын көрсету үшін әдетте жыл сайын ұлғайтылады. Жалға алу шартты жалға беруді қамтымайды.

Ерекше шарттарды сақтау. Қор алынған қарыздарға байланысты белгілі бір қаржылық емес шарттарды сақтауға тиіс. 2022 жылғы 30 маусымдағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қор барлық ерекше шарттарды сақтады.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер. Осы құралдардың негізгі мақсаты клиенттерге қажеттілігіне қарай қаражат беруді қамтамасыз ету болып табылады. Клиент үшінші тараптар алдындағы өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда Қордың төлемдерді жүзеге асыруға қайтарып алынбайтын міндеттемелерін білдіретін және кредиттер сияқты кредиттік тәуекелге ұшырайтын кепілдіктер. Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер кредит нысанында кредиттер беру үшін басшылық бекіткен сомалардың пайдаланылмаған бөлігін қамтиды. Егер пайдаланылмаған сомалар пайдаланылуы тиіс болса, кредиттер беру жөніндегі міндеттемелерге қатысты Қор пайдаланылмаған міндеттемелердің жалпы сомасына тең сомада залал келтіру тәуекеліне ықтимал ұшырайды. Дегенмен, шығындардың ықтимал сомасы пайдаланылмаған міндеттемелердің жалпы сомасынан аз, себебі кредиттер беру бойынша міндеттемелердің басым бөлігі клиенттердің кредиттік қабілеттілік бойынша белгілі бір талаптарды сақтауына байланысты. Қор кредиттік сипаттағы міндеттемелерді өтеуге дейін қалған мерзімді бақылайды, өйткені әдетте неғұрлым ұзақ мерзімді міндеттемелер қысқа мерзімді міндеттемелерге қарағанда кредиттік тәуекелдің неғұрлым жоғары деңгейіне ие болады.

Қордың кредиттік тәуекелінің ең жоғары деңгейі, әдетте, теңгерімдегі қаржы активтерінің баланстық құнында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелердің өзара есеп айырысу мүмкіндігінің өлеуетті кредиттік тәуекелді төмендету үшін елеулі мән жоқ. Қор басшылығы кредиторлық берешекті өтеу мерзімдері бойынша бағалау жүргізеді және мерзімі өткен қарыздарды қадағалайды. Басшылық 23-ескертпеде кредиторлық берешекті өтеу мерзімдері бойынша талдауды және кредиттік тәуекел туралы басқа да ақпаратты көрсетуді орынды деп санайды.

Баланстан тыс қаржы құралдары үшін кредиттік тәуекел басқа қатысушының шарт талаптарын орындамауы нәтижесінде шығынға ұшырау ықтималдығы ретінде айқындалған. Қор шартты міндеттемелерге қатысты мәмілелерді бекіту, тәуекелді шектейтін лимиттерді пайдалану және мониторинг рәсімдеріне негізделген баланстық қаржы құралдарына қатысты кредиттік саясатты пайдаланады.

22 Шартты және шарттық міндеттемелер (жалғасы)

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескер.	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)	2021 жылғы 31 желтоқсан
Берілген кепілдіктер		282,033,879	280,534,620
Қарыздарды қамтамасыз етуге берілген кепілдіктер		-	20,470,000
Пайдаланылмаған кредит желілері		4,147,438	4,273,663
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервті шегергенде	12	(29,993,895)	(25,556,498)
Резервті шегергендегі кредиттік сипаттағы міндеттемелердің жиыны		256,187,422	279,721,785

Қаржылық кепілдіктер Қордың шағын және орта бизнес субъектілеріне «Бизнестің жол картасы 2020» бағдарламасын іске асыру шеңберінде шығарған кепілдіктерін білдіреді. Бұл бағдарламаны Үкімет «Бизнестің жол картасы 2020» бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 13 сәуірдегі № 301 қаулысына сәйкес субсидиялайды. 2018 жылы Бағдарлама Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 25 тамыздағы № 522 қаулысына сәйкес «Бизнестің жол картасы-2020» бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасы» болып өзгертілді. 2019 жылы бағдарлама ұзартылып, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 24 желтоқсандағы № 968 қаулысына сәйкес «Бизнестің жол картасы-2025» бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасы болып өзгертілді. Бағдарлама шеңберінде Қор бағдарламаның үйлестірушісі мен шағын немесе орта бизнес субъектісі арасындағы қаржы агенті болып табылады. Жергілікті деңгейдегі бағдарламаның үйлестірушісі Қорға төлейтін комиссияның құны екінші бағыт шеңберіндегі қаржылық кепілдік сомасының 20%-ын және бірінші бағыт шеңберіндегі қаржылық кепілдік сомасының 30%-ын құрайды. Комиссияның алынған құны шығарылған кепілдіктің өмір мерзімі ішінде табыстарға тікелей жатқызу жолымен кейінге қалдырылған табыстарға жатқызылады. Берілген кепілдіктер бойынша қалған ұлғаю шағын және орта кәсіпкерлікке кепілдік беру көлемінің жалпы ұлғаюымен байланысты.

Қаржы кепілдіктері бойынша күтілетін кредиттік залалдарды есептеу үшін Қор мерзімі өткен күндер санының негізінде көші-қон матрицаларын пайдалана отырып, дефолт ықтималдығын айқындайды.

Шарттарға сәйкес пайдаланылмаған кредиттік желілер мен кепілдіктер бойынша берешектің жалпы сомасы болашақ ақшалай талаптарды білдіреді, өйткені аталған міндеттемелердің қолданылу мерзімінің аяқталуы немесе қарыз алушыға қаражат бермей күшін жою мүмкін.

Шарт бойынша жалпы өтелмеген міндеттемелер ақша қаражатының болашақта кетуін білдіреді, өйткені көрсетілген міндеттемелердің көбі оларды ішінара немесе толық орындамай тоқтауы мүмкін. Төменде кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтің өзгерістерін талдау берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)
1 қаңтардағы баланстық құны	(25,556,498)	(24,585,176)
Пайда немесе залал құрамында көрсетілген залалдар	(7,732,384)	(753,730)
Пайдаланылмаған резервтерді қалпына келтіру	1,531,547	907,882
Болашақ кезеңдердің кірістері есебінен құрылған резервтер	1,763,440	(5,392,797)
Есепті кезеңнің соңындағы баланстық құн	(29,993,895)	(29,823,821)

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

22 Шартты және шарттық міндеттемелер (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде кредиттік сипаттағы міндеттемелердің кредиттік сапасына талдау берілген.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюынан бүкіл мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім үшін ККЗ)	Жиыны
Берілген кепілдіктер				
<i>Мерзімі өтпеген</i>	218,961,657	37,905,095	8,322,311	265,189,063
<i>Мерзімі өткен:</i>				
- 31 күннен кем төлем кешіктірілген	4,297,133	2,226,229	724,287	7,247,649
- төлемді 31 күннен 60 күнге дейін кешіктіре отырып	-	3,537,368	612,430	4,149,798
- төлемді 61 күннен 90 күнге дейін кешіктіре отырып	-	892,812	90,806	983,618
- төлемді 90 күннен астам кешіктіре отырып	-	-	4,463,751	4,463,751
Танылмаған жалпы құн	223,258,790	44,561,504	14,213,585	282,033,879
Қаржылық кепілдіктермен резерв	9,629,043	6,977,391	13,146,998	29,753,432
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер				
<i>Қордың ішкі бағасы:</i>				
- Жақсы деңгей	4,147,438	-	-	4,147,438
Танылмаған жалпы құн	4,147,438	-	-	4,147,438
Кредиттер беру бойынша міндеттемелерге арналған резерв	240,463	-	-	240,463

22 Шартты және шарттық міндеттемелер (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде кредиттік сипаттағы міндеттемелердің кредиттік сапасына талдау берілген.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	1-кезең (12 ай үшін ККЗ)	2-кезең (кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюынан бүкіл мерзім үшін ККЗ)	3-кезең (кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім үшін ККЗ)	Жиыны
Берілген кепілдіктер				
<i>Мерзімі өтпеген</i>	221,200,155	46,631,679	5,487,913	273,319,747
<i>Мерзімі өткен:</i>				
- 31 күннен кем төлем кешіктірілген	2,461,702	1,528,629	305,252	4,295,583
- төлемді 31 күннен 60 күнге дейін кешіктіре отырып	-	968,126	176,221	1,144,347
- төлемді 61 күннен 90 күнге дейін кешіктіре отырып	-	376,794	124,637	501,431
- төлемді 90 күннен астам кешіктіре отырып	-	-	1,273,511	1,273,511
Танылмаған жалпы құн	223,661,857	49,505,228	7,367,534	280,534,619
Қаржылық кепілдіктермен резерв	(11,156,233)	(7,303,151)	(6,814,674)	(25,274,058)
Қарыздарды қамтамасыз етуге берілген кепілдіктер				
- В рейтингімен	20,470,000	-	-	20,470,000
Танылмаған жалпы құн	20,470,000	-	-	20,470,000
Қарыздарды қамтамасыз етуге берілген кепілдіктерге арналған резерв	(41,977)	-	-	(41,977)
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер				
- В- тен В+ дейінгі рейтингімен	318,663	-	-	318,663
Қордың ішкі бағасы				
- Жақсы деңгей	2,500,000	-	-	2,500,000
- Қанағаттанарлық деңгей	1,455,000	-	-	1,455,000
Танылмаған жалпы құн	4,273,663	-	-	4,273,663
Кредиттер беру бойынша міндеттемелерге арналған резерв	(240,463)	-	-	(240,463)

23 Қаржы тәуекелдерін басқару

Қордың тәуекелдерін басқару қаржылық (кредиттік, нарықтық және өтімділік), операциялық және заңдық тәуекелдерге қатысты жүзеге асырылады. Қаржылық тәуекелдер нарықтық тәуекелді (валюталық тәуекелден, пайыздық тәуекелден және басқа да баға тәуекелдерінен тұратын), кредиттік тәуекелді және өтімділік тәуекелін қамтиды. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың басты мақсаты тәуекел лимиттерін айқындау және белгіленген лимиттердің сақталуын одан әрі қамтамасыз ету болып табылады. Операциялық және заңдық тәуекелдерді басқару осы тәуекелдерді азайту мақсатында ішкі саясаттар мен рәсімдердің тиісінше жұмыс істеуін қамтамасыз етуге тиіс.

2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай ішінде Қор қолданған қаржылық тәуекелдерді және осы тәуекелдерді бағалау әдістерін басқарудың мақсаттары, саясаты мен рәсімдері 2021 ж. ішінде қолданылған мақсаттарға, саясатқа және рәсімдерге сәйкес келеді.

Кредиттік тәуекел. Сыртқы рейтингтерді контрагенттерге S&P, Moody's және Fitch сияқты тәуелсіз халықаралық рейтингтік агенттіктер береді. Бұл рейтингтер ашық қолжетімді. Мұндай рейтингтер және дефолт ықтималдығының тиісті диапазондары мынадай қаржы құралдары үшін қолданылады: борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (мемлекеттік, корпоративтік және муниципалдық облигациялар, еурооблигациялар және сатып алынған вексельдер) және қаржы мекемелеріне берілген қарыздар. Төменде қаржы мекемелері бойынша дефолттың басталу ықтималдығының ауқымы көрсетілген:

Бірыңғай шкала бойынша кредиттік тәуекел деңгейі	Сыртқы халықаралық рейтингтік агенттіктердің тиісті рейтингтері (S&P)	Дефолт ықтималдығының тиісті аралығы
Үздік деңгей	AAA – BB+	0,00% - 0,52%;
Жақсы деңгей	BB+ – B+	0,53% - 2,77%;
Қанағаттанарлық деңгей	B, B-	2,78% - 13,68%;
Арнайы мониторингті талап етеді	CCC+ – CCC-	13,69% - 99,9%;
Дефолт	C, D-I, D-II	100%

Бірыңғай шкала бойынша кредиттік тәуекелдің әрбір деңгейіне төлем қабілеттілігінің белгілі бір дәрежесі беріледі.

- *Үздік деңгей* - күтілетін кредиттік тәуекелі төмен жоғары кредиттік сапа.
- *Жақсы деңгей* - орташа кредиттік тәуекелі бар жеткілікті кредиттік сапа.
- *Қанағаттанарлық деңгей* - қанағаттанарлық кредиттік тәуекелі бар орташа кредиттік сапа.
- *Арнайы мониторингті талап етеді* - неғұрлым мұқият мониторингті және қалпына келтіруді басқаруды талап ететін кредиттеу тетіктері.
- *Дефолт* - дефолт басталған кредиттеу тетіктері.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2020 жылғы 30 қаңтардағы тапсырмасына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі - «ҚРҰБ») екінші деңгейдегі банктер активтерінің сапасына бағалау (бұдан әрі - АСБ) жүргізді. Тексеру периметріне 14 банк кірді: «Қазақстан Халық Банкі» АҚ, «Ресей Жинақ Банкі» АҚ Еншілес банкі, «Kaspi Bank» АҚ, «Fortebank» АҚ, «Банк ЦентрКредит» АҚ, «АТФБанк» АҚ, «Еуразиялық банк» АҚ, «First Heartland Jysan Bank» АҚ, «Банк RBK» АҚ, «Альфа-Банк» Еншілес Банкі» АҚ, «Altyn Bank» АҚ, «Нұрбанк» АҚ, «Хоум Кредит энд Финанс Банк» АҚ Еншілес банкі және «Банк ВТБ (Қазақстан)» АҚ Еншілес ұйымы. Тексерудің негізгі мақсаттары:

- Банк жүйесінің жай-күйі туралы толық және объективті бейнені қалыптастыру;
- Қаржы секторының үлкен орнықтылығын және ашықтығын қамтамасыз ету;
- Инвесторлар мен салымшылардың сенімін нығайту;
- Бухгалтерлік есеп пен пруденциалдық реттеудің озық практикасына сәйкес банктердегі процестердің сапасын арттыру.

Активтердің сапасын бағалау нәтижелері бойынша барлық банктер тексеруден сәтті өтті, бұл ретте кейбір банктерге қайта капиталдандыру және қаржылық тұрақтылықты күшейту үшін басқа да шаралар қабылдау бойынша ҚРҰБ-нен талаптар қойылды. Қор осы талаптарды банктердің орындауына мониторингті жүзеге асырады және кредиттік тәуекелді айтарлықтай ұлғайту өлшемдерінің бірі ретінде осы талаптардың орындалмауын ескереді.

23 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервті есептеу үшін Қор мерзімі өткен күндер санының негізінде миграция матрицаларының негізінде қалыптастырылған PD параметрін пайдаланады. Миграция матрицаларын жасау кезінде Қор кепілдік алған қарыз алушылар жұмыс істейтін салаларды ескереді және осы салалар бойынша дефолт туындау тәуекелдерін макроэкономикалық көрсеткіштермен корреляциялауды жүргізеді. Қор осы талдауды жүргізу кезінде мынадай макроэкономикалық көрсеткіштерді пайдаланады:

- Brent маркалы мұнайдың бағасы;
- USD/KZT валюта айырбастау бағамы;
- Инфляция деңгейі;
- Жұмыссыздық деңгейі;
- ЖІӨ өсімі.

Миграция матрицаларын құру кезінде Қор миграцияны мерзімі өткен күндер негізінде ғана емес, сондай-ақ кредиттік тәуекелдің ұлғаюына әкеп соғатын жүргізілген қайта құрылымдаулар мен басқа да сапалық параметрлер негізінде де ескереді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қор 2021 жылы кепілдіктерді құнсыздану моделінің үшінші себетіне ауыстыруға арналған фактор ретінде соңғы үш жыл ішінде 30 күннен астам мерзімі өткен жағдайда қайта құрылымдаудың болуын ескерген. 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша бұл тәсіл қайта қаралды және Қор қайта құрылымдау және бір жыл ішінде 30 күннен астам мерзімі өткен жағдайда дефолтты таниды. Бұл өзгеріс 2021 жылмен салыстырғанда PD параметрінің жалпы азаюына әкелді.

Валюталық тәуекел. 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржы активтері мен міндеттемелерінің құрылымы былайша берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Теңге	АҚШ доллары	Басқалар	Жиыны
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	263,694,838	82	841	263,695,761
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	163,295,761	47,802	-	163,343,563
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	104,595	-	-	104,595
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	8,063,567	-	-	8,063,567
Инвестициялық бағалы қағаздар	25,977,174	-	-	25,977,174
Өзге қаржы активтері	359,316	-	-	359,316
Қаржы активтерінің жиыны	461,495,251	47,884	841	461,543,976
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Қарыз қаражаты	169,660,391	393,117	-	170,053,508
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	1,244,178	-	-	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	56,253,436	-	-	56,253,436
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	60,018,700	-	-	60,018,700
Басқа да қаржылық міндеттемелер	495,394	-	-	495,394
Қаржылық міндеттемелер жиыны	287,672,099	393,117	-	288,065,216
2020 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша таза позиция	173,823,152	(345,233)	841	173,478,760

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

23 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржы активтері мен міндеттемелерінің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Теңге	АҚШ доллары	Басқалар	Жиыны
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	76,881,842	75	466	76,882,383
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	47,001,624	-	-	47,001,624
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	239,236,581	67,379	-	239,303,960
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	77,899	-	-	77,899
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	252,248	-	-	252,248
Өзге қаржы активтері	97,037	-	-	97,037
Қаржы активтерінің жиыны	363,547,231	67,454	466	363,615,151
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Қарыз қаражаты	168,941,624	360,905	-	169,302,529
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	1,244,178	-	-	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	7,792,965	-	-	7,792,965
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	56,860,423	-	-	56,860,423
Басқа да қаржылық міндеттемелер	457,690	-	-	457,690
Қаржылық міндеттемелер жиыны	235,296,880	360,905	-	235,657,785
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	128,250,351	(293,451)	466	127,957,366

Төмендегі кестеде Қордың функционалдық валютасы үшін есепті кезеңнің аяғында пайдаланылатын айырбас бағамдарының ықтимал өзгерістері нәтижесінде қаржылық нәтиже мен меншікті капиталдың өзгеруі көрсетілген, бұл ретте барлық қалған ауыспалы сипаттамалар өзгеріссіз қалады:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусымға		2021 жылғы 31 желтоқсанға	
	Пайдаға немесе залалға әсер ету	Капиталға немесе залалға ықпал ету	Пайдаға немесе залалға әсер ету	Капиталға ықпал ету
АҚШ долларының 15.12%-ға нығаюы (2022 ж.: 5%-ға нығаю)	(41,759)	(41,759)	(9,343)	(9,343)
АҚШ долларының 5%-ға әлсіреуі (2021 ж.: 3.98%-ға әлсіреуі)	41,759	41,759	9,343	9,343

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

23 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі. Төмендегі кестеде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша өтеу мерзімдері бойынша дисконтталған қаржы активтері мен міндеттемелерін талдау берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам	Жиыны
2022 жылғы 30 маусым						
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	263,695,761	-	-	-	-	263,695,761
Пайда немесе залал арқылы өділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар	-	-	-	-	70,880	70,880
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар	-	-	-	-	5,693,296	5,693,296
Өзге жиынтық кіріс арқылы өділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	4,957,620	3,305,003	-	5,133,957	6,816,418	20,212,998
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	2,285,411	1,267,205	1,938,397	5,153,230	152,699,320	163,343,563
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	104,595	-	-	-	-	104,595
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	2,467,094	1,238,662	1,413,344	978,236	1,966,231	8,063,567
Өзге қаржы активтері	334,359	2,653	6,750	653	14,902	359,316
Қаржы активтерінің жиыны	273,844,840	5,813,523	3,358,491	11,266,076	167,261,047	461,543,977
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР						
Қарыз қаражаты	800,136	1,012	135,350	1,196,640	167,920,370	170,053,508
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	44,178	1,200,000	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	2,900,336	19,953,100	33,400,000	-	-	56,253,436
Берілген және пайдаланылмаған кредиттік желілер кепілдіктері	733,400	4,532,082	11,162,188	23,473,211	246,280,436	286,181,317
Басқа да қаржылық міндеттемелер	247,173	27,754	42,417	87,737	90,313	495,394
Қаржылық міндеттемелер бойынша әлеуетті болашақ төлемдер жиыны	4,681,045	24,513,948	44,379,955	24,801,766	415,491,119	514,227,833
Қаржы құралдары бойынша өтімділіктің үзілуі	269,163,795	(18,700,425)	(41,381,464)	(13,535,690)	(248,230,072)	(52,683,857)
Қаржы құралдары бойынша өтімділіктің кумулятивтік үзілуі	269,163,795	250,463,795	209,081,906	195,546,216	(52,683,856)	(105,367,713)

Кепілдік бойынша төлемдерге қатысты өтімділік жөніндегі талаптар өтеу мерзімдері бойынша талдауда жоғарыда берілген тиісті міндеттемелердің сомасына қарағанда айтарлықтай төмен, өйткені Қор әдетте осы міндеттемелер бойынша қаражатты үшінші тараптар талап етеді деп күтпейді.

23 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Қордың жеткілікті ресурстары бар және мүмкін болатын кассалық алшақтықтарға дер кезінде ден қоя алады. Сондай-ақ, Қор өтімділікті қолдау үшін қаржыландыруды алу үшін бас компания тарапынан қолдауға ие. Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу мерзімдері бойынша дисконтталған қаржы активтері мен міндеттемелерін талдау берілген:

(мың қазақстандық теңгемен)	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсан						
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	76,882,383	-	-	-	-	76,882,383
Пайда немесе залал арқылы өділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	-	-	855,623	-	79,188	934,811
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	2,108,220	4,926,042	3,660,388	7,724,396	220,884,914	239,303,960
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	77,899	-	-	-	-	77,899
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	232,596	9,338	3,453	5,541	1,320	252,248
Өзге жиынтық кіріс арқылы өділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	12,234,817	15,394,761	4,838,410	-	8,068,860	40,536,848
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	-	-	-	-	5,529,965	5,529,965
Өзге қаржы активтері	56,922	2,210	-	16,498	21,407	97,037
Қаржы активтерінің жиыны	91,592,837	20,332,351	9,357,874	7,746,435	234,585,654	363,615,151
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР						
Қарыз қаражаты	764,673	334,177	83,742	209,981	167,909,956	169,302,529
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	44,178	1,200,000	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	5,557,895	2,235,070	-	-	-	7,792,965
Берілген және пайдаланылмаған кредиттік желілер кепілдіктері	1,752,558	3,357,097	3,361,122	21,347,324	275,460,182	305,278,283
Басқа да қаржылық міндеттемелер	457,690	-	-	-	-	457,690
Қаржылық міндеттемелер бойынша әлеуетті болашақ төлемдер жиыны	8,532,816	5,926,344	3,444,864	21,601,483	444,570,138	484,075,645
Қаржы құралдары бойынша өтімділіктің үзілуі	83,060,021	14,406,007	5,913,010	(13,855,048)	(209,984,484)	(120,460,494)
Қаржы құралдары бойынша өтімділіктің кумулятивтік үзілуі	83,060,021	97,466,028	103,379,038	89,523,990	(120,460,494)	(240,920,988)

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

23 Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Төмендегі кестеде өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлінісінде 2022 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша Қордың қаржылық міндеттемелері берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам	Жиыны
2022 жылғы 30 маусым						
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР						
Қарыз қаражаты	670,268	42,721	522,467	1,889,627	289,204,070	292,329,153
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	44,178	1,200,000	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	2,900,336	19,953,100	33,400,000	-	-	56,253,436
Берілген және пайдаланылмаған кредиттік желілер кепілдіктері	733,400	4,532,082	11,162,188	23,473,211	246,280,436	286,181,317
Басқа да қаржылық міндеттемелер	247,173	27,754	42,417	87,737	90,312	495,393
Қаржылық міндеттемелер бойынша әлеуетті болашақ төлемдер жиыны	4,551,177	24,555,657	45,127,072	25,494,753	536,774,819	636,503,478

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлінісінде Қордың қаржылық міндеттемелері берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсан						
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР						
Қарыз қаражаты	667,028	778,652	470,821	902,030	292,518,273	295,336,804
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	44,178	1,200,000	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	5,557,895	2,235,070	-	-	-	7,792,965
Кредиттік сипаттағы берілген және пайдаланылмаған кредиттік желілер кепілдіктері	1,752,558	3,357,097	3,361,122	21,347,324	275,460,182	305,278,283
Басқа да қаржылық міндеттемелер	457,689	-	-	-	-	457,689
Қаржылық міндеттемелер бойынша әлеуетті болашақ төлемдер жиыны	8,435,170	6,370,819	3,831,943	22,293,532	569,178,455	610,109,919

24 Әділ құн туралы ақпаратты ашу

Әділ құнды бағалау нәтижелері мынадай түрде талданады және әділ құн сатысының деңгейлері бойынша бөлінеді: (i) 1-деңгейге бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтарда баға белгіленетін бағалар бойынша бағалау жатады, (ii) 2-деңгейге - барлық пайдаланылатын елеулі бастапқы деректер тікелей немесе жанама түрде активтер немесе міндеттемелер үшін байқалатын болып табылатын бағалау әдістерінің көмегімен алынғандар (яғни, мысалы, бағалар) жатады, және (iii) бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалау болып табылатын 3-деңгейдегі бағалар (яғни бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген) жатады. Қаржы құралдарын әділ құн сатысының санаттары бойынша бөлу үшін басшылық кәсіби пайымдауларды пайдаланады. Егер әділ құнды бағалау үшін айтарлықтай түзетулерді талап ететін бақыланатын бастапқы деректер пайдаланылса, бұл бағалау 3-деңгейге жатады. Пайдаланылатын бастапқы деректердің маңыздылығы әділ құнды бағалаудың барлық жиынтығы үшін бағаланады.

(а) Әділ құнды көп мәрте бағалау

Әділ құнды бірнеше мәрте бағалау әрбір есепті кезеңнің соңындағы қаржылық жағдай туралы есепте басқа ХҚЕС талап ететін немесе жол беретін бағалауды білдіреді. Төмендегі кестеде әділ құнды бірнеше рет бағалауға жататын әділ құн иерархиясындағы деңгейлер берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	1-деңгей	2-деңгей	1-деңгей	2-деңгей
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ				
<i>Пайда немесе залал арқылы</i>				
<i>әділ құны бойынша</i>				
<i>бағаланатын инвестициялық</i>				
<i>борыштық бағалы қағаздар</i>				
- Корпоративтік облигациялар	-	-	-	-
- Қазақстандық мемлекеттік облигациялар	-	70,880	-	934,811
<i>Өзге жиынтық кіріс арқылы</i>				
<i>әділ құны бойынша</i>				
<i>бағаланатын инвестициялық</i>				
<i>борыштық бағалы қағаздар</i>				
- ҚР ҰБ ноталары	-	8,262,623	-	27,542,151
- Корпоративтік облигациялар	-	-	-	-
- Қазақстандық мемлекеттік облигациялар	-	8,157,647	-	6,087,499
- «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ облигациялары	-	3,272,287	-	3,420,495
- ҚР ЕДБ облигациялары	-	1,465,342	-	1,543,324
- Шетелдік банктер мен қаржы институттарының облигациялары	-	-	-	1,943,378
ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БІРНЕШЕ РЕТ БАҒАЛАНАТЫН АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	-	21,228,779	-	41,471,658

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

24 Әділ құн туралы ақпаратты ашу (жалғасы)

(б) Әділ құнды ашу ұсынылатын әділ құн бойынша бағаланбайтын активтер мен міндеттемелер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусым (аудиттелмеген)			
	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Баланстық құн
ҚАРЖЫ АКТИВҮ				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	48,035,512	215,660,249	-	263,695,761
Қаржы мекемелеріндегі қаражат				
- Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер және исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер	-	117,048,940	-	163,295,761
- Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан астам банктердегі депозиттер	-	47,802	-	47,802
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	-	-	-	-
- Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	-	-	-	-
Клиенттерге кредиттер мен аванстар	-	-	-	-
- Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына берілген кредиттер	-	-	8,063,567	8,063,567
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	-	-	5,693,296	5,693,296
Өзге қаржы активтері	-	-	463,912	463,912
- Басқалар	-	-	-	-
АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША КӨРСЕТИЛЕТІН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ЖИЫНЫ	48,035,512	332,756,991	14,220,775	441,260,099
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Қарыз қаражаты				
- «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ	-	47,451,128	-	99,418,660
- Муниципалдық органдар	-	32,228,745	-	50,825,406
- «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ	-	18,783,253	-	19,416,325
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі	-	393,117	-	393,117
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	1,244,178	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	-	-	-	-
- Муниципалдық органдар	-	-	53,353,083	53,353,083
- Банктер	-	-	2,900,353	2,900,353
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв				
- Қаржылық кепілдіктер	-	-	60,018,700	60,018,700
Басқа да қаржылық міндеттемелер				
- Басқалар	-	-	495,394	495,394
АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША КӨРСЕТИЛЕТІН ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІҢ ЖИЫНЫ	-	98,856,243	118,011,708	288,065,216

24 Әділ құн туралы ақпаратты ашу (жалғасы)

(мың қазақстандық теңгемен)	2021 жылғы 31 желтоқсан			Баланстық құн
	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	
ҚАРЖЫ АКТИВІ				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2,361,621	74,520,763	-	76,882,383
Қаржы мекемелеріндегі қаражат				
- Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер және исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер	-	181,681,531	-	234,179,331
- Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан астам банктердегі депозиттер	-	5,124,628	-	5,124,629
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек				
- Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	-	-	77,899	77,899
Клиенттерге кредиттер мен аванстар				
- Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына берілген кредиттер	-	-	252,248	252,248
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
- Өзге қаржы активтері	-	-	5,529,965	5,529,965
- Басқалар	-	-	97,037	97,037
АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰНЫ БОЙЫНША КӨРСЕТИЛЕТІН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ЖИЫНЫ	2,361,621	261,326,922	5,957,149	322,143,492
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Қарыз қаражаты				
- «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ	-	53,741,777	-	96,380,615
- «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ	-	19,145,461	-	19,416,325
- Муниципалдық органдар	-	35,351,529	-	53,505,589
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар			1,244,178	1,244,178
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер				
- Муниципалдық органдар	-	-	2,235,070	2,235,070
- Банктер	-	-	5,557,895	5,557,895
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв				
- Қаржылық кепілдіктер	-	-	56,861,826	56,861,826
Басқа да қаржылық міндеттемелер				
- Басқалар	-	-	457,690	457,690
АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША КӨРСЕТИЛЕТІН ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	-	108,238,767	66,356,659	235,659,188

25 Байланысты тараптармен жасалатын операциялар

Егер Тараптар ортақ бақылауда болса немесе олардың біреуі екіншісін бақылау мүмкіндігіне ие болса немесе екінші тарап қаржылық және операциялық шешімдер қабылдаған кезде елеулі ықпал етуі мүмкін болса, олар байланысты деп есептеледі. Барлық байланысты тараптармен өзара қарым-қатынастарды қарау кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, осындай өзара қарым-қатынастардың экономикалық мазмұны назарға алынады.

Өзге де байланысты тараптар Қазақстан Республикасының Үкіметін, мемлекеттік және квазимемлекеттік компанияларды және Қормен байланыстылық белгілері анықталған өзге де компанияларды қамтиды.

Төменде 2022 жылғы 30 маусымдағы байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Акционердің бақылауындағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Ақша қаражаты және олардың баламалары <i>(шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)</i>	-	218,997	48,035,512
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар <i>(шарттық пайыздық мөлшерлеме: 4.87% - 9.1%)</i>	-	-	70,880
Өзгерістері өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	-	-	19,692,557
Қаржы мекемелеріндегі қаражат <i>(шарттық пайыздық мөлшерлеме: 2% - 8.5%)</i>	-	-	-
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы міндеттемелерді алдын ала төлеу <i>(Пайыздық мөлшерлеме: 15%)</i>	-	-	1,694,611
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	-	-	3,041,560
Өзге қаржы активтері	-	-	17,423
Өзге активтер <i>(шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)</i>	-	-	269,821
Қарыз қаражаты <i>(шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0.01% – 10.65%)</i>	99,418,660	-	70,634,848
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер <i>(шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)</i>	-	-	53,353,072
Басқа да қаржылық міндеттемелер <i>(шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)</i>	-	82,327	-
Өзге міндеттемелер <i>(шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)</i>	-	-	20,141,252

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

25 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Төменде 2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдағы байланысты тараптармен операциялар бойынша кірістер мен шығыстар баптары көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Акционердің бақылауындағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Пайыздық кірістер	-	(4,290)	1,245,646
Пайыздық шығыстар	(3,196,145)	-	(534,496)
Комиссиялық кірістер	-	-	51,853
Комиссиялық шығыстар	-	-	-
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қайта бағалаудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	-	-	12,665
Шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер/(кірістерді шегергендегі шығыстар)	-	-	105,659
Пайыздық шығыстар - өзгелері	-	-	-
Кредиттік портфельдің құнсыздануына арналған резерв	-	-	-
Басқа да қаржылық активтер мен міндеттемелердің құнсыздануына арналған резерв	-	-	-
Өкімшілік және өзге операциялық шығыстар	-	(26,373)	(66,418)
Өзге де кірістер мен шығыстар	-	-	1,063
Пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар	-	-	(8,706,621)

Байланысты тараптардан алынған және 2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай ішінде Қор өтеген қарыз қаражатының жиынтық сомасы төменде берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Акционердің бақылауындағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Кезең ішінде байланысты тараптардан алынған қарыз қаражатының сомасы	-	-	1,450,000
Кезең ішінде Қор өтеген қарыз қаражатының сомасы	158,100	-	(4,303,774)

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қысқартылған аралық қаржылық ақпаратқа ескертпелер - 2022 жылғы 30 маусым

25 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсанда байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Акционердің бақылауындағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Ақша қаражаты және олардың баламалары (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	301,281	2,361,621
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: (4.93% -7.68%))	-	-	934,811
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	-	37,050,145
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	-	10,414	-
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы міндеттемелерді алдын ала төлеу (Пайыздық мөлшерлеме: 15%)	-	-	3,357,383
Кейінге қалдырылған салық активі (пайыздық мөлшерлеме: 20%)	-	-	3,132,896
Өзге қаржы активтері (пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	-	212
Өзге активтер	-	661	297,771
Қарыз қаражаты (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0.1% - 5.5%)	96,380,615	-	72,921,914
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	-	2,235,059
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	1,427	-
Өзге міндеттемелер	-	-	98,873

Төменде 2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдағы байланысты тараптармен операциялар бойынша кірістер мен шығыстар баптары көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Акционердің бақылауындағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Пайыздық кірістер	-	-	1,300,960
Пайыздық шығыстар	(2,999,659)	-	(535,722)
Комиссиялық кірістер	-	-	360,361
Комиссиялық шығыстар	-	-	-
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қайта бағалаудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	-	-	21,946
Пайыздық шығыстар - өзгелері	-	(2,187)	-
Кредиттік портфельдің құнсыздануына арналған резерв	-	-	(190,646)
Басқа да қаржылық активтер мен міндеттемелердің құнсыздануына арналған резерв	-	-	-
Әкімшілік және өзге операциялық шығыстар	-	(33,184)	(81,048)
Өзге де кірістер мен шығыстар	-	-	1,063
Пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар	-	-	(3,539,677)

25 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

2021 жылғы 30 маусымда аяқталған, байланысты тараптарға берілген және байланысты тараптар алты ай ішінде өтеген кредиттердің жиынтық сомасы төменде берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Акционердің бақылауын- дағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Кезең ішінде байланысты тараптарға берілген кредиттер сомасы	-	-	-
Кезең ішінде байланысты тараптар өтеген кредиттер сомасы	-	-	756,727

Байланысты тараптардан алынған және Қор 2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай ішінде өтеген қарыз қаражатының жиынтық сомасы төменде берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Кезең ішінде байланысты тараптардан алынған қарыз қаражатының сомасы	-	-	800,000
Кезең ішінде Қор өтеген қарыз қаражатының сомасы	158,100	-	8,021,847

Негізгі басқару персоналының құрамына мынадай тұлғалар кіреді: Директорлар кеңесінің мүшелері, Басқарма мүшелері, Басқарушы директорлар және аппарат басшысы.

Төменде негізгі басшылыққа сыйақы төлеу туралы ақпарат берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2022 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)		2021 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай (аудиттелмеген)	
	Шығыстар	Есептелген міндеттеме	Шығыстар	Есептелген міндеттеме
Қысқа мерзімді төлемдер:				
- Жалақы	137,143	18,749	126,010	16,074
- Қысқа мерзімді сыйлықақы төлемдері	60,575	-	47,383	-
- Ақшалай емес нысандағы төлемдер	1,439	-	937	-
Жиыны	199,157	18,749	174,330	16,074

Қамтамасыз етудің байланысты тараптармен операциялар. Күмәнді борыштар бойынша күтілетін кредиттік залалдар байланысты тараптардың күмәнді борыштарының болмауына байланысты құрылмаған.

26 Есепті кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар

Есепті күннен кейін ешқандай елеулі оқиғалар болған жоқ.